

březen měsíc čtenářů

BŘEZEN
MĚSÍC ČTENÁŘŮ
3

skip

Spisovatelé, kteří se rozhodli odejít z tohoto světa a ukončili svůj život

- pokračování z minulého čísla

Světoví autoři sebevrazi

Klaus Mann (18. listopadu 1906, Mnichov – 21. května 1949, Cannes) byl německý spisovatel, dramatik a novinář, syn spisovatele a laureáta Nobelovy ceny za literaturu Thomase Manna.

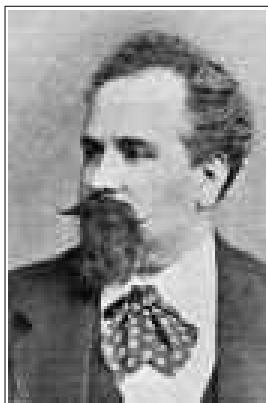

Po nástupu nacismu v Německu (1933) emigroval do Amsterdamu. V Amsterdamu vydával časopis Die Sammlung. Od roku 1935 se zdržoval na mnoha místech (Curych, Paříž, Praha atd.). V témže roce získal československé státní občanství, ale v roce 1936 se rozhodl emigrovat do USA. Roku 1938 se účastnil bojů ve španělské občanské válce. Po roce 1941 se jako voják americké armády účastnil bojů v Evropě. Poválečný vývoj byl pro něho velkým zklamáním, které dával všude najevo a velmi těžce ho nesl. Spolu s jeho homosexualitou, s níž se jen těžko vyrovnával, bývá právě poválečná deziluze často uváděna jako důvod sebevraždy Klause

Manna. K jeho depresím přispíval fakt, že až do smrti byl finančně závislý na otci. Klaus Mann také těžce nesl opakované neúspěchy svých knih. Nedlouho před smrtí se dozvěděl, že se mu nepodaří vydat jeho nejvýznamnější knihu, román Mefisto. Kniha pojednává o významném německém herci, který se zaprodal nacismu. Jde o tzv. klíčový román, v němž řada osob, včetně hlavního hrdiny, má předlohy v žijících osobách, včetně Marlene Dietrichové, samotného autora nebo jeho otce Thomase Manna. Tou hlavní postavou románu byl Hendrik Höfgen (ve skutečnosti Gustaf Gründgens), který udělal velkou kariéru za Výmarské republiky, pak v době nacismu a nakonec znovu po osvobození Německa. Mannovo dílo vycházelo už v předválečném Československu, například právě román Mefisto, který vyšel v roce 1937, tedy pouhý rok po vydání exilového originálu. Podle této knihy také natočil v roce 1981 stejnojmenný film maďarský režisér István Szabó. Snímek s Rakušanem Klausem Mariou Brandauerem v hlavní roli získal Oscara za nejlepší cizojazyčný film a pomohl vrátit Klause Manna do pozornosti evropského publika.

v naší knihovně: *Mefisto; Útěk na sever; Vulkan*

Josef Mauthner (15. února 1831, Praha-Staré Město – 23. dubna 1890, Vídeň), byl rakouský podnikatel a básník českého původu. Josef Mauthner se narodil v Praze na Starém Městě. Pocházel z 13 sourozenců. Jeho otec Israel Mauthner byl židovský obchodník a vzdělanec. Během studií v Praze dostával soukromé lekce od známých básníků Moritze Hartmanna a Siegfrieda Kappera. V roce 1848 přesunul jeho otec Israel Mauthner obchod do Vídně a syn jej následoval. Během revolučních dní téhož roku byl Josef Mauthner členem „Akademické legie“ ve Vídni. Po roce 1848 vedl ve Vídni rodinný podnik a studium poezie absolvoval již pouze ve svém volném čase. V roce 1856 se oženil s Helenou Arnstein, s níž měl dceru a syna, který později zastával funkci na ministerstvu železnic. V roce 1873 v důsledku krachu na Vídeňské burze postupně přišel o značné finanční prostředky. Vnitřní konflikt a finanční potíže nakonec vedly k jeho naprostému zhroucení, které vyústilo v roce 1890 sebevraždou.

Jukio Mišima, japonsky 三島由紀夫, vlastním jménem Kimitake Hiraoka, japonsky 平岡公威 (14. ledna 1925 – 25. listopadu 1970) byl japonský spisovatel, na Západě se proslavil svou rituální sebevraždou seppuku.

Narodil se v Tokiu, jeho otec Azuma Hiraoka byl vládní úředník. V dětství ho vychovávala babička Nacu, která měla uzurpátorské sklony a malému chlapci neustále zdůrazňovala jeho „samurajský“ původ. Podle některých životopisců právě jeho babička ovlivnila jeho fascinaci smrtí, která se projevila v jeho dílech; svůj čas musel obvykle trávit v jejím pokoji a zřídka kdy mu dovolila hrát si venku (odůvodňovala to chlapcovým chatrným zdravím), hrát si směl pouze s pečlivě vybranými dívkami ze sousedství, a tak si v raném dětství osvojil ženskou řeč a dívčí chování. Ve dvanácti letech se vrátil do domácnosti svých rodičů, kde se ho snažil přísně vy-

chovávat jeho otec, který mu naplánoval kariéru úspěšného právníka. Z tohoto důvodu zaujímal nepřátelský postoj k Mišimovým literárním pokusům, chlapec proto psal tajně s podporou své matky. V šesti letech vstoupil na základní školu elitního vzdělávacího zařízení Gakušúin („Šlechtická škola“), ve dvanácti letech postoupil v rámci Gakušúinu na nižší střední školu. Již v prvním ročníku uveřejňuje své první básně a první povídky ve školním časopise Hodžinkai zašši. Jeho příspěvky ihned vyvolaly v Gakušúinu značnou pozornost. Jeho první významná novela, vysoce metaforický příběh o sepětí mezi zemřelými předky a žijícími lidmi Hanazakari no mori (Rozkvetlý les) byla na doporučení jeho učitele literatury publikována v roce 1942 v prestižním literárním magazínu Bungei-Bunka (Literární kultura) a v roce 1944 se stala titulním příběhem sbírky kratších próz publikovaných v knižní podobě. Na doporučení učitele, který se domníval, že vzhledem k chlapcovu mládí by bylo vhodné skrýt jeho totožnost, uveřejnil Rozkvetlý les pod pečlivě zvoleným literárním pseudonymem Jukio Mišima, který od této chvíle používal do konce života. V roce 1945 byl těsně před koncem války povolán do vojenské služby, armádní lékař ale zaměnil jeho akutní respirační onemocnění doprovázené vysokými teplotami za tuberkulózu a označil jej za neschopného vojenské služby. Po absolvování střední školy vstoupil na přání svého otce na právnickou fakultu Tokijské univerzity, kde promoval v roce 1947. Jeden rok pak pracoval na ministerstvu financí, poté se ale rozhodl, že se nadále bude věnovat výlučně literatuře. Slávu mu získal velmi úspěšný román s autobiografickými prvky Zpověď masky z roku 1949, v němž líčí dětství a dospívání chlapce, který trpí kvůli své odlišnosti od většinové společnosti. Dále psal velmi populární eseje, novely a povídky a také divadelní hry, včetně her pro tradiční divadla kabuki a nó. Jeho dílo bylo velmi populární i v Evropě a Americe. Často ve svých dílech využíval aktuálních událostí. Byl třikrát považován za kandidáta na Nobelovu cenu za literaturu, ale nikdy ji neobdržel. Od roku 1955 se věnoval posilování a kendó, nesouhlasil totiž s tím, že intelektuálové kladou malý důraz na cvičení svého těla. V roce 1967 podstoupil vojenský výcvik a založil svou „soukromou armádu“ Tatenokai (Společnost štítu), která měla sžezit japonské hodnoty. V roce 1958 si vzal ženu jménem Jóko Sugijama, měl s ní dvě děti. Hrál také v několika filmech režiséra Jasuzó Masamury. V roce 1965 podle vlastního scénáře založeného na stejnojmenné povídce natočil krátký černobílý film „Láska k vlasti“, v němž ztvárnil roli poručíka Císařské armády, který spáchá seppuku. V roce 1970 se se čtyřmi členy Tatenokai zabarikádoval na velitelství japonských Sil sebeobran. Přivázali tamního velitele k židli a Mišima ve svém proslovu vyhlásil požadavek návratu moci císaři. Po svém proslovu spáchal rituální sebevraždu seppuku.

Karl Artur Vilhelm Moberg (20. srpna 1898, Algutsboda – 8. srpna 1973, Grisslehamn) byl švédský prozaik a dramatik.

Narodil se na malé farmě ve farnosti Algutsboda poblíž města Emmaboda v jižním Švédsku, v historické provincii Småland. Jeho otec byl voják a drobný sedlák. Roku 1907 se rodina přestěhovala na zemědělskou usedlost v blízké obci Moshultamåla. Pracoval jako zemědělec a lesní dělník a později i jako sklář. Byl vášnivým čtenářem a vzdělával se četbou. V letech 1916-1918 studoval na několika středních školách v obcích Grimslöv a Katrineholm. Studium ale musel přerušit, protože se nakazil španělskou chřipkou a byl nemocen půl roku. Po uzdravení pracoval do roku 1929 jako novinář v provinčních novinách v Östergötlandu. Roku 1923 se oženil s Margaretou Törnqvistovou. Jedna z jeho dcer, Eva Mobergová, se stala rovněž spisovatelkou. Debutoval roku 1921 sbírkou humoresek z vojenského

života Ve vojenském kabátě a lněných kalhotách. Mobergovo rozsáhlé prozaické i dramatické dílo má silně realistický a demokratický charakter. Propagoval rousseauovský návrat k přírodě, jako republikán vystupoval proti švédské monarchii a proti ústupkům švédské vlády vůči nacistickému Německu. Jeho nejznámějším dílem se stala tetralogie Vystěhovalci, o švédských sedlácích, kteří se v polovině 19. století vystěhovali do Minnesoty. Poslední léta svého života trávil na ostrově Vaddö v městečku Grisslehamn. Trpěl depresemi a nakonec spáchal roku 1973 sebevraždu (utopil se v jezeře poblíž svého domu).

v naší knihovně: *Vystěhovalci 1., 2.*

Henry Marie Joseph Frédéric Expédite Millon de Montherlant (20. dubna 1895, Paříž – 21. září 1972, Paříž) byl francouzský spisovatel, dramatik a esejista.

Montherlant pocházel z bohaté šlechtické monarchistické rodiny, ze které měl užší vztah jen se svou matkou a babičkou. Rod pocházel z Pikardie a jeho členové po generace zastávali vysoké vojenské funkce. Montherlant měl soukromého učitele a poté navštěvoval různé školy, naposledy od ledna 1911 katolickou Collège Sainte-Croix v Neuilly. Kvůli intimnímu vztahu s mladším studentem ji musel v březnu 1912 krátce před maturitou opustit. Když v roce 1914 vypukla válka, přihlásil se do armády a byl vážně zraněn. 1. světovou válku zpracoval v autobiografickém příběhu *Sen* a v písni *Pohřební píseň pro padlé z Verdunu*. Obě díla vzdávají hold hrdinství bojovníků v 1. světové válce. Montherlant uskutečnil své první literární pokusy ve věku deseti let. Po válce se definitivně rozhodl pro povolání spisovatele. Jeho témata byly zpočátku mládí, válka, býčí zápasy. V letech 1920 až 1924

byl generálním tajemníkem vojenského hřbitova v Douaumontu. Od roku 1925 cestoval po Španělsku a severní Africe, ale ve 30. letech se vrátil do Paříže. V roce 1940 byl válečným zpravodajem a v letech 1942 až 1945 pracoval pro Mezinárodní červený kříž. Po válce se Montherlant začal věnovat divadlu. V roce 1960 byl zvolen členem Francouzské akademie. Jeho zdraví se začalo zhoršovat; po přestávce více než dvaceti let pokračoval v práci na románech. Montherlant zemřel v roce 1972 ve věku 77 let ve svém bytě v Paříži sebevraždou, kdy požil kyanid a střelil se do hlavy.

Márton Moyses (20. dubna 1941 – 13. května 1970) byl sedmihradský maďarský básník a mučedník komunistického režimu v Rumunsku.

Narodil se v obci Nagyajta (dnes Aita Mare v Rumunsku). Již během Maďarského povstání v roce 1956 se spolu se třemi přáteli vypravil na pomoc Maďarsku v boji proti sovětům, avšak nepodařilo se jim překročit státní hranice. Dne 22. listopadu 1960 byl přímo během vyučování zatčen příslušníky rumunské tajné policie Securitate a odsouzen na sedm let vězení za tři své protikomunistické básně – *Zítří bude revoluce*, *Červená a černá reakce* a *Rozhovor se smrtí*. Ve vězení byl opakovaně mučen. Aby neprozradil jména svých spolupracovníků, raději si vyřízl jazyk kusem niti, ale vyšetřovatelé tajné policie mu ho bez anestezie přišli nazpět. Na svobodu se vrátil s naprosto podlomeným zdravím. Dne 13. února 1970, rok po aktu Jana Palacha v Praze a Sándora Bauera v Budapešti, se před sídlem komunistické strany v Brašově polil benzinem a zapálil. Příslušníci Securitate jej uhasili a odvěkli pryč. Zároveň byl vydán rozkaz zakazující poskytnutí jakékoliv lékařské péče. Moyses trpěl bez lékařské pomoci další tři měsíce. Zemřel ve vazbě barótské nemocnice dne 13. května 1970. Bylo mu 29 let. Tajná policie následně zlikvidovala veškerou dokumentaci, včetně jeho básní a fotografií. Dne 4. listopadu 2002 se pod záštitou tří maďarských organizací konala v Budapešti velká vzpomínková akce. Dne 15. května 2005 byla na jeho rodném domě v obci Nagyajta (Aita Mare) slavnostně odhalena pamětní deska.

Gérard de Nerval, vlastním jménem Gérard Labrunie (22. května 1808, Paříž – 26. ledna 1855, Paříž), byl francouzský romantický básník, prozaik, dramatik a divadelní kritik.

Narodil se v Paříži. Jeho otec byl vojenským lékařem a krátce po narození syna byl povolán do služeb francouzské armády, aby sloužil v Německu a Rakousku. Jeho manželka se ho rozhodla na vojenské tažení následovat, a tak byl Gérard z rodného města poslán do Mortefontaine a vychován prastrýcem, bratrem své babičky. V malebném valoiském kraji, plném hlubokých lesů a romantických zámek, prožil bezstarostné dětství, což se odrazilo i v jeho díle. Později, obzvláště po roce 1846, se tam často a rád vracel. V roce 1814 si pro něj otec přijel (matka zemřela už roku 1810) a odvezl si jej do Paříže, kde Gérard začal navštěvovat Lycée Charlemagne. Zajímal se o antickou a středověkou literaturu a také o francouzskou klasiku. Velmi ho zajímaly okultní a esoterické spisy z antiky i novověku, z Orientu

i Západu. Spolu s tím se také věnoval cizím jazykům, především němčině, která se mu stala bránou k německé kultuře, tak významné v celém jeho životě. Básně začal psát už ve velmi raném věku, první veřejné uznání mu ale přinesl překlad Goethova Fausta vydaný v roce 1827, který i samotný Goethe ve svém rozhovoru s Eckermannem 3. ledna 1830 ohodnotil slovy chvály, ačkoli verše byly většinou překládány prózou. Části překladu byly v roce 1828 Hectorem Berliozem zhudebněny. Ve dvacátých letech se proslavil i tím, že brávil na procházku po pařížských ulicích své domácí zvíře, langustu, vedenou na modré stuze. Jeho výjimečný zájem o divadlo posílila Jenny Colonová (1808-1842), herečka, do které se zamiloval. Podrobnosti jejich vztahu nejsou úplně jasné. Herečka pravděpodobně jeho lásku neopětovala a k Nervalovi cítila pouze jakousi náklonnost jako k zajímavé osobě. V roce 1838 se Colonová provdala a čtyři roky poté zemřela. Nervalův život ale ovlivnila zásadně. Idealizoval si ji a její obraz pak uctíval až do konce života. V září 1834 podnikl cestu do jižní Francie a do Itálie, po návratu do Paříže se pohyboval v bohémské společnosti umělců. Spolu s dalšími založil luxusní divadelní revui Le Monde dramatique, nákladný projekt, který Nerval bezpečně připravil o zbytek dědictví a přivedl do dluhů. Už o rok později od něj musel upustit. Aby si vydělal na živobytí působil jako novinář, divadelní kritik, v různých časopisech publikoval vlastní literární příspěvky, většinou cestopisy. V roce 1836 společně podnikl cestu do Belgie, poprvé navštívil Německo. Cestování se pro něj stalo velmi důležitým. Nenacházel v něm pouze nová témata pro své časopisecké články, ale hlavně prostředek osobního rozvoje. Na začátku roku 1841 došlo k jeho prvnímu psychickému zhroucení a následnému pobytu v sanatoriu; diagnóza zněla teomanie nebo démonomanie. Aby unikl ze zoufalé situace, podnikl na přelomu let 1842 a 1843 s egyptologem Théodorem de Fonfrède cestu do Orientu. 5. prosince 1843 se vrátil zpět do Marseille. Rokem 1844 začalo nové období jeho tvorby. Na živobytí si vydělával časopiseckým vydáváním cestopisných textů, vedle toho psal dále divadelní kritiky. I v dalších letech hodně cestoval. V dubnu 1849 se u něj znovu začaly obnovovat příznaky schizofrenie a už ho neopustily. Na počátku roku 1851, od února do března a poté od dubna do června, byl ošetřován v městském ústavu Dubois. Tyto krize se na něm projeví podivuhodným nárůstem nápaditosti a tvůrčí síly. Už se dál nevěnoval novinářské práci, ale spíše se soustředil na knižní vydávání svých děl. V lednu 1854 vyšly Dcery ohně, jedna z jeho nejvýznamnějších prací. Od konce srpna 1853 do května 1854 byl ošetřován v ústavu v Passy, poté podnikl poslední cestu do Německa. Po návratu se do ústavu vrátil, ale na své přání a proti vůli lékaře byl propuštěn. V nuzném stavu, prakticky bez prostředků se toulal ulicemi Paříže. 26. ledna 1855 byl v časných ranních hodinách nalezen oběšený na klášterní mříži v rue de la Vieille-Lanterne.

John O'Brien (21. května 1960, Oxford, Ohio – 10. dubna 1994, Los Angeles, Kalifornie) byl americký spisovatel, jehož prvotinou se stal román *Leaving Las Vegas* vydaný roku 1990 nakladatelstvím Watermark Press. Podle knižní předlohy došlo v roce 1995 k natočení stejnojmenného filmu. Narodil se v ohioském Oxfordu, kde jeho rodiče Bill a Judy O'Brienovi studovali na Miami University. Měl bratra, také spisovatele Erina O'Briena. Vyrostl v Brecksville a Lakewood, v roce 1978 ukončil střední školu Lakewood High School a následující rok se oženil s Lisou Kirkwoodovou. V roce 1982 se s manželkou přestěhoval do kalifornského Los Angeles. Věnoval ji svou první knihu *Leaving Las Vegas*. Dva týdny poté, co se dozvěděl, že bude tato kniha zfilmována, spáchal sebevraždu zastřelením. Jeho otec prohlásil, že daný román byl jeho smuteční řečí.

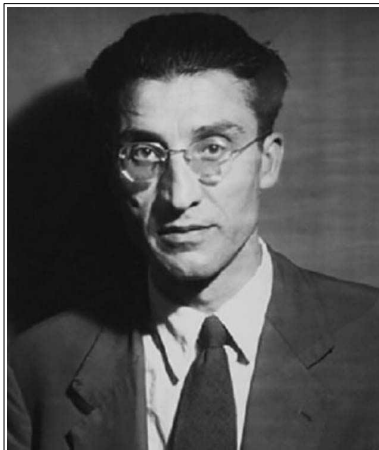
Lev Jan Palda, vlastním jménem Leopold Palda (28. října 1847, Vodňany – 9. června 1913, Cedar Rapids, Iowa) byl česko-americký novinář, redaktor prvních krajanských periodik, socialista a spolkový činovník. Byl asi nejvýraznější postavou českoamerického sociálnědemokratického hnutí a pozdějším šéfredaktorem vůbec prvního česky psaného krajanského dělnického periodika. Údajně se mělo jednat o vůbec první sociálnědemokratické médium vzniklé ve Spojených státech.

Narodil se ve Vodňanech jako Leopold Johannu a Magdaleně Paldovým. Zde vychodil obecnou školu a pak studoval na dvouleté reálce. Roku 1865 odešel za bratrem do Saské Kamenice. V Sasku pracoval jako tkadlec hedvábných látek a seznámil se s myšlenkami demokratického socialismu, ke

kterým se přimkl. Po vypuknutí prusko-rakouské války odešel do Bavorska, poté pracoval jako dělník ve švýcarském Wettvylu. Roku 1867 se rozhodl opustit Evropu a spolu s bratrem Vojtěchem vycestovat do Spojených států za lepšími pracovními příležitostmi či společenskou svobodou. Po svém příjezdu odešel do Clevelandu v Ohio, měste s již rozsáhlou českou komunitou, kde se vyučil lakýrníkem. Poté pracoval jako stavební dělník, dále byl zaměstnán v továrně na zpracování vlny v Rawenscaville ve státu Michigan, posléze se však navrátil do Clevelandu. Díky zdejšímu advokátu J. Sýkorovi se více zapojil do zdejší české spolkové činnosti: byl členem českých krajanských spolků, přispíval do česky psaných periodik Pokrok a Slávie, věnoval se ochotnickému divadlu. Posléze se pohyboval také v Pittsburghu, kde roku 1868 spoluzakládal svobodomyslný krajanský spolek Slavoj. Krátce také pracoval a žil v New Yorku a v New Jersey, mj. v textilních, tabákových či strojírenských dílnách či jako spolumajitel lahůdkářství spolu s V. Jandusem, rovněž socialistou. Od roku 1870 pak působil jako šéf redaktor Národních novin v Chicagu, ve kterých předtím působil Josef Václav Sládek. Již od prvního jím redigovaného čísla vyhlásil noviny za sociálně demokratické. Ze zdravotních důvodů se své pozice vzdal a roku 1871 se navrátil zpět do New Yorku. Zde ve spojení s Jandusem otevřeli první české knihkupectví v New Yorku a podařilo se jim vydat též jediné číslo krajanského časopisu Lucerna, prvního svého druhu ve městě. Podnik nakonec skončil bankrotem, Palda pak krátce pracoval jako spolumajitel drogerie, posléze se navrátil zpět do Clevelandu. Zde spolu s Františkem Škardou začali roku 1875 vydávat týdeník Dělnické listy, jedno z prvních socialistických česky psaných periodik v USA, jehož redakce roku 1877 přesídlila do New Yorku. Dělnické listy byly vydávány do roku 1879. Špatný zdravotní stav se Palda rozhodl léčit v lázních v Karlových Varech, kam roku 1879 odcestoval a patrně zde také navštívil své příbuzné. Po návratu do USA pořádal přednášky, mj. o socialismu a českých zemích. Krátce žil v San Franciscu, poté přesídlil do Cedar Rapids v Iowě, města s výraznou českou základnou, kde se trvaleji usadil a vlastnil zde obchod s doutníky. Byl velmi aktivní v krajanském životě ve městě, mj. spoluzaložením Národního výboru v Cedar Rapids vydávajícího časopis The Bohemian Voice a mapujícího českoamerickou komunitu, dále přispíval např. do Chicagských listů a dalších, zejména česky psaných, novin a časopisů. Již v 80. letech 19. století odmítl radikální pojetí socialismu Marxe a Lassala. Byl dvakrát ženatý (první manželka mu zemřela), z obou sňatků vzešlo několik dětí. Lev J. Palda zemřel 9. června 1913 v Cedar Rapids ve věku 65 let. Dlouhodobě trpěl závažným onemocněním ledvin. V době, kdy byl již jeho zdravotní stav velmi vážný, spáchal sebevraždu nadýcháním se svítiplynu v ložnici svého domu.

Cesare Pavese (9. září 1908, Santo Stefano Belbo – 27. srpna 1950, Turín) byl italský básník, romanopisec, literární kritik a překladatel.

Narodil se ve městě Santo Stefano Belbo v provincii Cuneo, vzdělání získal v Turíně. Už od studií projevoval zájem o anglicky psanou literaturu. Vystudoval angličtinu a věnoval se překládání anglické a americké poezie i prózy. Po nástupu fašismu se zapojoval v protifašistických kruzích, roku 1935 byl poslán do exilu do jihotalské Kalábrie, protože u něho byly nalezeny dopisy od politického vězně. Po několika měsících byl propuštěn a držen ve „vnitřním exilu“ v severní Itálii. O rok později se vrátil do Turína, kde pracoval pro levicového nakladatele Giulia Einaudiho jako redaktor a překladatel. Za války byl povolán do armády, nicméně jako astmatik strávil šest měsíců ve vojenské nemocnici. Když se vrátil do Turína, město bylo okupováno Wehrmachtem a řada jeho přátel se přidala k partyzánům. Pavese také utekl do kopců blízko Casale Monferrato, nicméně žádných partyzánských

akcí se nezúčastnil. Po válce vstoupil do Italské komunistické strany, pracoval ve stranickém časopise l'Unità; v této době často navštěvoval rodnou oblast Langhe, kde našel útěchu. Typickým rysem Paveseho románů je zklamání a osamocení jednotlivce, typický hrdina je opuštěný, jeho milostné vztahy jsou krátké a povrchní, skončí bez přátel, jeho ideály se zhroutí. Kromě vlastních děl byl Pavese plodným a významným překladatelem z angličtiny (několik básní také napsal v angličtině), do italštiny přeložil například Dickensova Davida Copperfileda, Melvillovu Bílou velrybu, Joycův Portrét umělce v jinošských letech. Známé jsou také jeho deníky, plné filozofických úvah a aforismů. Frustrace z lásky (miloval americkou herečku Constance Dowlingovou, ta ho však odmítla) a politická deziluze ho dohnala k sebevraždě; 27. srpna 1950 se předávkou barbituráty. V tomto roce obdržel prestižní literární cenu Strega.

John William Polidori (7. září 1795, Londýn – 24. srpna 1821, Londýn) byl anglický spisovatel a také osobní lékař a průvodce na cestách Lorda Byrona.

John Polidori se narodil jako nejstarší syn italského emigranta Gaetano Polidoriho a anglické guvernanky Anny Marie Piercové. Vystudoval medicínu a stal se osobním lékařem, v té době už známého, lorda Byrona. Polidori doprovázel Byrona na mnohých cestách po evropském kontinentě. Kolobaly také dohady, že by Polidori mohl být Byronovým milencem. V létě roku 1816 napsal své nejznámější dílo, povídku *Upír*. Tímto počinem se Polidori nestal jen prvním autorem ve světové literatuře píšícím o upírovi, ale zároveň v postavě svého lorda Ruthvena prakticky vytvořil model moderního upíra. Tímto dílem je hororový žánr ovlivňován až do dneška. Polidori zemřel za záhadných okolností 24. srpna 1821. Pravděpodobně spáchal sebevraždu.

Sylvia Plathová (27. října 1932, Boston, USA – 11. února 1963, Londýn, Spojené království) byla americká spisovatelka, autorka románů a krátkých povídek, básnířka a esejistka.

Sylvia Plathová se narodila jako dcera významného profesora biologie Otto Platha. Vyrůstala v malém přímořském městečku u Bostonu. Do jejího dětství tragicky zasáhla smrt otce, který zemřel roku 1940 na embolii v důsledku neléčené cukrovky. Sylvia jen pár dní před tím oslavila své osmé narozeniny. Po smrti otce údajně prohlásila, že už nikdy nepromluví s Bohem, uzavřela se do sebe, příliš nekomunikovala se svým okolím a začala si psát deník. Svou první báseň publikovala už v osmi letech, v dětské příloze novin *Boston Herald*. Střední školu studovala ve Wellesley, v části Bostonu, kam se po smrti otce její rodina přestěhovala. V srpnu 1950 publikovala v časopise *Seventeen* povídku „Léto už nikdy nepřijde“ a téhož roku získala stipendium na největší vysokou dívčí školu *Smith College* v Northamptonu. I zde psala básně a povídky, z nichž některé byly oceněny na literárních soutěžích. Během měsíční stáže v New Yorku v módním časopisu *Mademoiselle's*,

kde působila coby hostující editorka, začala upadat do těžkých depresí. V srpnu 1953 se po návštěvě u hrobu svého otce poprvé pokusila o sebevraždu. Až po třech dnech našel Sylvii, která spolykala prášky na spaní, ve sklepě domu její bratr. Byla převezena do nemocnice a poté na psychiatrii, kde podstoupila šokovou terapii. V únoru 1954 se Sylvia na doporučení své lékařky vrátila na *Smith College*. Po návratu z léčebny se Sylvia proměnila v upovídanou extrovertní dívku. Její život se začal točit především kolem mužů, přičemž často udržovala vztahy s více muži najednou. Studium na *Smith College* ukončila v červnu 1955 s vyznamenáním a ještě téhož roku vyhrála se svou básní *Milenci* a plážový povaleč u Skutečného moře prestižní ocenění *Glascock Prize*. Od roku 1956 pokračovala ve studiu na *Cambridgi*, kde získala magisterský titul. I zde nepřestávala psát poezii a občas ji publikovala v časopise *Varsity*. Budila zde dojem optimistické temperamentní Američanky, avšak ve skutečnosti začala znovu propadat emocionálním i fyzickým problémům. Po odjezdu z Ameriky už nenavštěvovala pravidelné terapie, a tak se nakonec rozhodla navštívit v *Cambridgi* univerzitního psychiatra, aby se ujistila, že se má na koho obrátit v případě problémů. Nicméně brzy poté se seznámila s básníkem *Tedem Hughesem* a psychiatra již nekontaktovala. Zhruba za půl roku se za Teda provdala a toto období popisuje jako nejšťastnější ve svém životě. Nějaký čas spolu mladí manželé žili v *Cambridgi*, pak byla Sylvia roku 1957 přijata jako učitelka angličtiny na *Smith College*, a proto se odstěhovali do USA. Sylvia doufala, že si během několika let v Bostonu vydělají dost finančních prostředků na to, aby mohli na celý rok odjet do Itálie a Španělska a mít čas jen na psaní. Avšak hned po prvním semestru podala na *Smith College* výpověď, protože toužila psát a náročné přípravy na vyučování jí to dost znemožňovaly. V první polovině roku 1959 se setkávala se soustavným odmítáním své tvorby, což ji přivádělo do stavů úzkosti, k nimž přispíval i fakt, že její manželství s *Tedem* bylo stále bezdětné. Na podzim 1959 se Sylvia s *Tedem* usadili v umělecké komunitě v *Yaddo* v New Yorku. V prosinci se však vrátili do Anglie, zřejmě pro *Tedův* odpor k Americe, ale taky pro pokročilé *Sylvii*no těhotenství. Bydleli nějaký čas u *Tedových* rodičů, což ale Sylvia těžce snášela. Nakonec se odstěhovali do malého bytu v Londýně a zde se jim narodila dcera *Frieda*. V období mezi listopadem 1959 a červnem 1960 trpěla Sylvia opět úzkostmi. Následujícího roku se *Hughesovi* přestěhovali do *Devonu*.

V únoru 1961 Sylvia samovolně potratila, což se odrazilo i v jejich básních. Téhož roku získala stipendium k napsání románu. O rok později porodila syna Nicholase. V létě téhož roku zjistila, že je jí manžel nevěrný. Přestěhovala se proto sama s dětmi do Londýna. Roku 1963 vydala svůj jediný román *The Bell Jar*, v němž zachytila období kolem svého prvního pokusu o sebevraždu. Pro jeho silnou autobiografičnost ho nejprve vydala pod pseudonymem Victoria Lucasová. Sylvia v tomto období prožívala zahořklost vůči Tedovi, která přecházela v beznaděj a zoufalství. Nicméně stále aktivně psala, poskytovala rozhovory, nahrávala poezii pro BBC. V lednu 1963 navštívila obvodního doktora Hordera, který u ní zaznamenal sebevražedné myšlenky, předepsal jí antidepresiva a domluvil jí ambulantní návštěvu u psychiatra. Pár dní před jejím uskutečněním ale Sylvia spáchala sebevraždu. Podle přátel byla Sylvia před svou smrtí přepracovaná, trápila se rozpadem manželství, které přičítala především Tedově nevěře. Trpěla insomnií, brzy ráno se budila, brala hypnotika, aby byla vůbec schopna usnout. V den, kdy se otráвила plynem, ještě přichystala snídani svým dvěma dětem, našel se také vzkaz s telefonním číslem a textem „Zavolejte doktoru Horderovi“. Do bytu se po nějaké době dostala pečovatelka, která měla Sylvii jako obvykle přijít pomoci s dětmi. Ty byly nalezeny v pořádku, protože jim Sylvia v pokoji otevřela okno a dveře pečlivě utěsnila mokřými ručníky a hadry. Dcera Frieda žije v Londýně a stejně jako matka píše poezii. Syn Nicholas se stal mořským biologem. 16. března 2009 taktéž ukončil svůj život sebevraždou. Bylo mu 47 let.

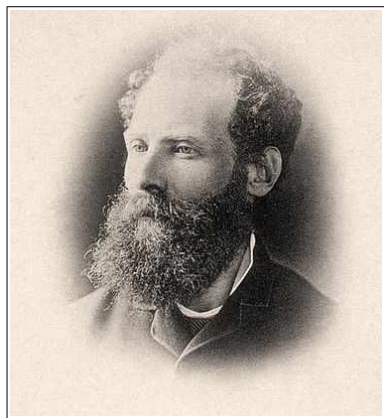
Jan Nepomucen Potocki (8. března 1761 – 23. prosince 1815) byl polský prozaik, historik, archeolog, lingvista, cestovatel a dobrodruh aristokratického původu. Bývá označován jako „poslední Polák“.

Jan Potocki se narodil v bohaté aristokratické rodině ve vsi Pikov, tehdy na území historického Podolí v rámci polsko-litevské Rzecz pospolitá (dnes Pykiv, Chmilnycký rajón, Vinnycká oblast na Ukrajině). Studoval ve Švýcarsku; poté v loďstvu suverénního maltéžského řádu pronásledoval středomořské korzáry. Neklidně putoval mezi carským dvorem v Petrohradu a francouzskými encyklopedisty v Paříži. Byl jmenován vedoucím badatelské skupiny, která měla provázet ruské poselstvo do Číny. Provázel jej slavný orientalista Heinrich Julius Klaproth, který později po Potockém nazval vzdálené korejské souostroví. Poselstvo dorazilo až na čínské hranice,

ale tam došlo k roztržce, protože hrdí Rusové se odmítli podrobit ponižujícímu ceremoniálu a do země vůbec nebyli vpuštěni. Hrabě Potocki, nazývaný „poslední Polák“, byl jedním z prvních lidí, kteří po boku vzduchoplavce Blancharda vzlétli v balónu do nebes. Považoval se však hlavně za učence. Sestavil archeologický atlas Ruska a pracoval v oboru slovanských starožitností. Vědci si jej však příliš necenili, a tak dal zklamaný hrabě celý náklad jedné své knihy naházet do rybníka. Někdy kolem roku 1803 začal Potocki předčítat své nemocné manželce Příběhy tisíce a jedné noci, a to pravděpodobně ve francouzské Gallandově verzi. Když byl hotov, začal psát vlastní pokračování, které vyšlo v Petrohradu v letech 1804–1805 bez udání autora v počtu sto kusů. Tak vzniklo první vydání Rukopisu nalezeného v Zaragoze. Následovala různá doplněná obskurní vydání. Hrabě Potocki patřil mezi svobodné zednáře. Posledních deset let svého života trávil na svém rodném statku. Podle legendy si ze stříbrného víka samovaru vlastnoručně ulil stříbrnou kouli, kterou mu posvětil jeho dvorní kaplan. Údajně řekl: „Bože, jsi-li, slituj se nad mou duší, jestli nějakou mám.“ Pak si prostřelil hlavu.

Antero Tarquínio de Quental (18. dubna 1842, Ponta Delgada – 11. září 1891, Ponta Delgada) byl portugalský šlechtic a spisovatel žijící v 19. století. Proslavil se především svými básněmi. Narodil se ve šlechtické rodině na Azorských ostrovech. Poezii začal psát již v dětství. Na podzim roku 1856 se zapsal na univerzitu v Coimbre, kde studoval právo a přijal socialistické myšlenky. Během pobytu na univerzitě založil Sociedade do Raio, společnost, která se zaměřovala na propagaci literatury a brojila proti náboženství. V roce 1861 vydal své první sonety. Po studiích de Quental cestoval. V roce 1866 odešel do Lisabonu, kde zkoušel manifestačně žít jako chudý proletář a pracoval jako typograf. To krátce zkoušel také v Paříži a ve Spojených státech, z nichž se do Lisabonu vrátil v roce 1868. Založil zde pak spolu s Eça de Queirósem, Guerrou Junqueiroem a Ramalho Ortigãoou Cenáculum intelektuální anarchistickou skupinu. V roce 1869 založil noviny *A República – Jornal da Democracia*

Portuguesa a v roce 1872 spolu s José Fontanou začal redigovat časopis *O Pensamento Social*. V roce 1871 uspořádal slavnou konferenci, která znamenala počátek šíření socialistických a anarchistických myšlenek v Portugalsku. V roce 1873 zdědil značné množství peněz, což mu umožnilo žít velmi svobodně. Kvůli tuberkulóze se na čas odmlčel, ale vrhl se znovu do práce. V roce 1879 se přestěhoval do Porta a v roce 1880 adoptoval dvě dcery svého přítele Germana Meirelese, který zemřel v roce 1877. Během cesty do Paříže vážně onemocněl a v září 1881 na radu svého lékaře začal pobývat ve Vila do Conde, kde zůstal až do května 1891. Čas ve Vila do Conde, malém městečku na břehu moře, pak označoval za nejlepší léta svého života. Napsal zde své nejslavnější básnické dílo *Sonetos Completos*, které vyšlo roku v roce 1886 a obsahuje mnoho pasáží považovaných za autobiografické. Nakonec se vrátil do rodného města, kde spáchal sebevraždu. Střelil se do úst na lavičce v místním parku. Tento čin mohl souviset s bolestmi páteře, jimiž trpěl, ale i s jeho psychickým stavem – celý život trpěl tím, co by dnešní psychiatrie patrně označila za bipolární poruchu (dříve maniodepresivní psychózu), tedy pravidelně čelil přívalům hlubokých depresí.

Mário de Sá-Carneiro (19. května 1890, Lisabon – 26. dubna 1916, Paříž) byl portugalský spisovatel. Byl klíčovým představitelem meziválečné „generace Orphea“, skupiny autorů snažících se o průlom modernistických směrů do portugalské literatury a sdružených volně kolem časopisu *Orpheu*.

Narodil se v bohaté rodině se silnou vojenskou tradicí. Jeho matka zemřela v roce 1892, když mu byly dva roky. Následně byl vychován svými prarodiči. Žil na farmě poblíž Lisabonu, tedy města, kde později strávil většinu svého života. Ve věku 12 let začal psát básně. V 15 letech již přeložil z francouzštiny několik děl Victora Huga, v 16 letech přidal němčinu a díla Johanna Wolfganga von Goetha a Friedricha Schillera. Na střední škole začal psát beletrii. V roce 1911 odešel do Coimbry, kde byl přijat ke studiu práv na vysoké škole, ale absolvoval jen první ročník, poté studii zanechal. Zlomovým se pro něj stalo setkání s Fernandem Pessoa, který se brzy stal jeho nejbližším přítelem, a který ho představil skupině lisabonských

modernistů. V té době se vrhl na literaturu – napsal divadelní hru, román a sbírku veršů. Znovu zkusil studia, odešel tentokrát do Paříže, kde studoval na Sorbonně. Ačkoli jeho otec ještě dlouho platil za studium, Sá-Carneiro přestal navštěvovat přednášky již velmi brzy po příjezdu do Paříže. Žil bohémským životem a potuloval se po divadlech a barech. V Paříži se s blížil s Guilhermem de Santa-Ritou, portugalským futuristickým malířem. V roce 1915 se nakrátko vrátil do Lisabonu, aby se spolupodílel na přípravách *Orphea*, literárního časopisu ovlivněného evropskou avantgardou. Časopis způsobil skandál v portugalské společnosti. Byla vydána pouze dvě čísla časopisu, třetí bylo připraveno, ale nikdy nebylo publikováno kvůli kontroverzím kolem časopisu a nedostatku peněz. V červenci 1915 se Sá-Carneiro vrátil do Paříže. V té době už byl jeho psychický stav špatný, což dobře ilustruje román *Céu em Fogo*, který vydal v roce 1915, a který je záznamem mnoha jeho posedlostí. Vrátil se na univerzitu, ale brzy ji znovu opustil a navázal vztah s prostitutkou. O několik měsíců později, s rostoucími finančními problémy a trpící depresí, napsal 31. března 1916 dramatický dopis Pessoaovi: „...nestane-li se zázrak, tak příští pondělí, třetího (nebo dokonce večer předtím), Váš Mário de Sá-Carneiro vezme velkou dávku strychninu a zmizí z tohoto světa.“ „Slíbený termín“ prošvihl o celý měsíc, ale 26. dubna 1916, ve věku 25 let, v Hôtel de Nice v pařížské čtvrti Montmartre skutečně spáchal sebevraždu pozřením velké dávky strychninu.

Emilio Salgari (21. srpna 1862, Verona – 25. dubna 1911, Turín) byl populární italský spisovatel dobrodružných románů.

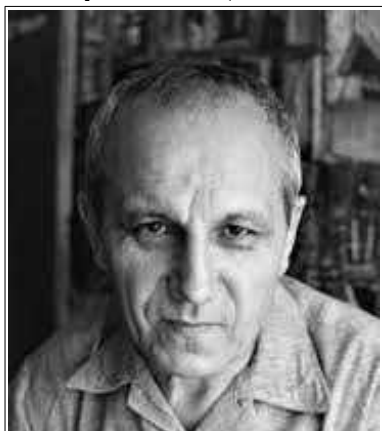

Po neúspěšném pokusu stát se námořním důstojníkem, obrátil Emilio Salgari svou pozornost k literární činnosti. Napsal více než dvě stě dobrodružných příběhů odehrávajících se v nejrůznějších exotických končinách s hrdiny z různých lidských ras a kultur. Stal se brzy tak slavný, že byl někdy nazýván italským Julesem Vernem, ačkoliv jeho knihy jsou dobrodružné a nezabývají se vědeckou fikcí. Nejúspěšnější Salgariho dílo, série románů o Sandokanovi, který vede boj proti utlačovatelům malajských domorodců, se zdá být založena na skutečném životě jednoho malajského náčelníka, který vedl boj proti guvernérovi a rádžovi Sarawaku Jamesovi Brookeovi ze svého úkrytu na Mount Sandok. Přestože měl Salgari milióny

čtenářů po celém světě, nikdy nedosáhl takového finančního zajištění, jaké by si zasloužil. Vydavatelé, využívající Salgariho špatných obchodních schopností, nechávali spisovatele téměř v chudobě. Pronásledovaný věřiteli a rodinnou krizí, spáchal Salgari dne 25. dubna roku 1911 sebevraždu.

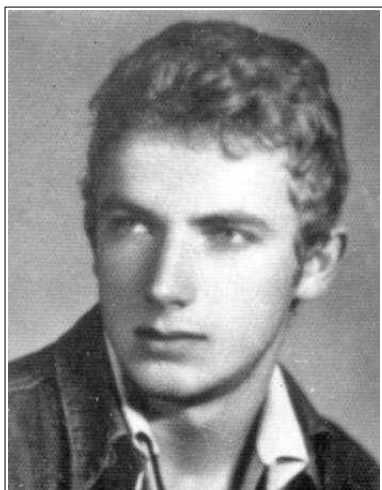
v naší knihovně: *Černý korzár*

Rudolf Sloboda (16. dubna 1938, Devínska Nová Ves – 6. října 1995, Devínska Nová Ves), byl slovenský spisovatel-prozaik, básník, dramatik, scenárista a autor literatury pro děti a mládež.

Pocházel z rodiny chorvatského starousedlíka a úředníka. Dětství prožil v Děvínské Nové Vsi v době klerofašistického Slovenského státu a budování komunismu. V ne právě dokonalé rodině, rodiče se rozvedli a matka kromě Rudolfova otce přežila i druhého manžela a později i druha Vince Besedu. Do školy chodil v Devínské Nové Vsi a později studoval filozofii na Univerzitě Komenského v Bratislavě, ale po roce toto studium ukončil a odjel pracovat do dolů v Ostravě. Vrátil se do Bratislavy, kde pracoval jako stavební dělník, poté následovala v letech 1959-1962 vojenská prezenční služba v jižních Čechách, po ní opět Ostrava, kde v letech 1962-1964 pracoval ve Vítkovických železárnách, a nakonec definitivní návrat do rodné obce. Zde se také oženil a narodila se mu dcera. V letech 1965-1969 pracoval jako redaktor ve vydavatelství Smena, v letech 1972-1984 byl dramaturgem v Slovenské filmové tvorbě a v roce 1984 pracoval krátkou dobu v nakladatelství Slovenský spisovatel. Při příležitostných zaměstnáních se živil především jako spisovatel na volné noze. Život Rudy Slobody byl poznamenán neustálým bojem se společností, ale i se sebou samým. S ostatními spisovateli či kolegy měl často bouřlivé vztahy. Znamé byly jeho alkoholické excesy. Z alkoholismu se i několikrát léčil. Vícekrát se pokusil o sebevraždu. V posledních letech života byl abstinentem. Jedná se o jednoho z nejzajímavějších a nejvýznamnějších mistrů slovenského psaného slova druhé poloviny 20. století. Publikovat začal v roce 1958 v časopisech Mladá tvorba a Slovenské pohľady. Každé z jeho děl je v podstatě postaveno na jeho vlastních zážitcích a životních zkušenostech. Výrazným rysem jeho prozaické tvorby je brilantní vypravěčský styl, který přesně reprodukuje myšlenky a události, jakož i nepřehlédnutelná pocitová a myšlenková upřímnost. Ve vícero dílech staví základní motiv na lásce a jí příbuzných kvalitách – žárlivosti, erotice, sexuálních vztazích, ale i osamělosti a hledání smyslu života či víře v Boha. Důležitou součástí spisovatelovy osobnosti bylo psaní deníků. Mnohé z nich autor zničil, část (neúplnou) z nich vydal autorův zeť Oto Havrila ve vydavatelství Tatran. Rudolf Sloboda se několikrát objevil i ve filmu, například v Šulíkové díle Všetko čo mám rád. I když byl především prozaik, zejména po pádu komunistického režimu v roce 1989 se projevil jako talentovaný dramatik a jeho dvě díla se rychle stala stálicemi v repertoáru divadla Astorka Korzo '90. Se svou psychicky nemocnou manželkou žil ve skromných poměrech ve svém rodišti až do roku 1995, kdy ve své „chatě“ na Slovinci v Devínské Nové Vsi spáchal sebevraždu.

Edward Jerzy Stachura (18. srpna 1937, Charvieu-Chavagneux, Francie – 24. července 1979, Varšava) byl polský spisovatel, překladatel, písničkář. Je autorem básní, písní, povídek, dvou románů, několika žánrově nezařaditelných textů, obsáhlé korespondence, deníkových záznamů a zápisků z cest. Narodil se v departementu Isère v rodině polských emigrantů. Když mu bylo 11 let, vrátila se rodina do Polska. Stachura chodil do školy v Alexandrowě Kujawském. Se svou nezkrotnou povahou často utíkal z domova, poté se usadil u bratra v Gdyni.

V roce 1957-1958 se zapsal ke studiu romanistiky na Katolické univerzitě v Lublinu (KUL), avšak zdejší studium nejednou přerušil. V květnu roku 1960 přešel na univerzitu do Varšavy, tamější studium romanistiky již ukončil v roce 1965 magisterským titulem. Tehdy také začal publikovat texty a skládat písně, které zpíval za doprovodu kytary. V letech 1962-1972 žil v manželství se Zytou Bartkowskou, jež vystupovala pod literárním pseudonymem Zyta Oryszyn. Značnou část Stachurova života vyplnilo cestování, které je také jedním z hlavních témat jeho děl. V letech 1969-1970 pobýval na vládním stipendiu na největší mexické univerzitě UNAM. Jeho cesty měly charakter

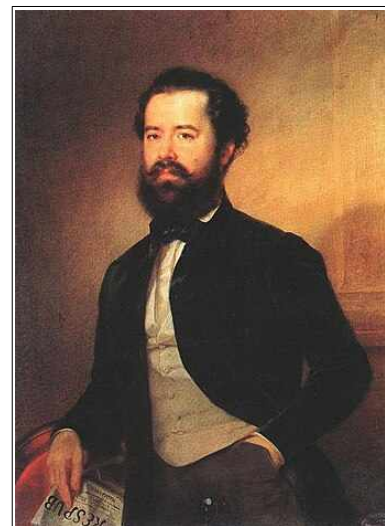
několikaměsíčních putování. Procestoval Jugoslávii, Blízký Východ, Norsko, Švýcarsko, Francii, v roce 1975 podnikl další cestu do Mexika, USA a Kanady. Vedle toho neustále cestoval po všech regionech Polska – pěšky, stopem, vlakem či autobusem. V letech 1977-1979 Stachura prožíval „mystické období“, během něhož usiloval o oproštění od veškerých identit, vymezení a omezení. Rozdal veškerý majetek, spálil své dopisy a fotografie. V dubnu 1979 se patrně pokusil o sebevraždu skokem pod vlak. Přišel o čtyři prsty na pravé ruce; pomalu se učil znovu psát, ale nedokázal začít nový život. Před sebevraždou oběšením napsal báseň „Dopis pozůstalým“.

Adalbert Stifter, též Vojtěch Stifter (23. října 1805, Horní Planá – 28. ledna 1868, Linec) byl česko-rakouský spisovatel, malíř a pedagog. Patří k nejvýznamnějším představitelům *biedermeieru*. Je dodnes aktuální svou kritikou nesnášenlivosti mezi národy a svým vztahem k šumavské přírodě. V rané tvorbě používal pseudonym Ostade. Adalbert Stifter se narodil jako nejstarší syn tkalce a obchodníka s plátnem Johanna Stiftera a jeho ženy Magdaleny z řeznického rodu v Horní Plané nad Vltavou (Šumava), v tamním kostele sv. Marie Magdalény byl pokřtěn jmény Albert August. Poté, co otec v roce 1817 zahynul při nehodě pod formanským vozem, vychovávala jej matka. Práci v hospodářství svého dědečka z otcovy strany Augustina Stiftera pomáhal zlepšovat rodinné poměry. Smrt otce Adalbertem natolik otrásla, že ji odmítal přijmout jako fakt a dva dny držel hladovku. V roce 1818 ho poslal dědeček z matčiny strany Franz Friepeš proti jeho vůli na latinskou školu. V roce 1820 se jeho matka podruhé vdala, za hornoplánského pekaře Ferdinanda Mayera. V roce 1825 Stifter prodělal pravé neštovice. Obecnou školu navštěvoval v Horní Plané, odkud byl na základě vynikajících výsledků doporučen na gymnázium. Studoval v letech 1817-1826 na latinském akademickém gymnáziu v klášteře benediktinů v Kremsmünsteru, pod vedením patera Placida Halla. V tomto prostředí, které později popsal jako nejkrásnější období svého života, se rozvinul jeho silný cit pro přírodu, literaturu i umění o teoretické zázemí. V latinské škole byl nazýván „Stifter Adalbertus, Bohemus Oberplanensis“ v překladu: „Adalbert Stifter Čech Hornoplánský“. Školu ukončil s vynikajícími výsledky. Pokračoval na Vídeňské univerzitě studiem práv. Zajímal se o fyziku, jazyky a filosofii. Studium si financoval jako soukromý učitel. Měl výrazné pedagogické nadání, avšak nikdy nehledal stálé učitelské místo. Díky této práci také poznal svou první lásku, Fanny Greipelovou (1809-1839) z rodiny bohatého obchodníka ve Frymburku. Její rodiče vztahu bránili pro Stifterovu povahu, vrozenou letargii a neschopnost nalézt stálé perspektivní zaměstnání. Nešťastný vztah a nezájem o studium v roce 1830 vedly k opuštění vídeňské univerzity. Již v roce 1832 Stifter poprvé potkal Amálii Mohauptovou, dceru důstojníka z Kyjova na Moravě. V letech 1833 až 1848 se živil částečně jako malíř, částečně jako spisovatel. Svatba s Amálií se konala v roce 1837. Pár zůstal bezdětný, což Stifter těžce nesl. Oba se ujali péče o Amáliinu neteř Julianu. I s rodinou Stifter rád cestoval, po Šumavě, do své rodné vsi, do Mnichova a do Lince. Od roku 1841 opět pracoval jako domácí učitel. Revoluční rok 1848 Stiftera silně zasáhl myšlenkami rovnosti a svobody. Později byl zklamán, stáhl se do ústraní a do konce života zůstal konzervativní. V jeho díle se objevují přírodní motivy. V roce 1850 se stal hornorakouským školním inspektorem s titulem c. a k. školní rada a s ročním příjmem 1500 zlatých. V té době působil též jako konzervátor Centrální komise pro výzkum a zachování kulturních památek pro Horní Rakousko. Roku 1852 dosáhl restaurování cenného pozdně gotického oltáře v Kefermarktu a následně dalších chrámových památek. V roce 1857 vyšel román *Pozdní léto*, jedno z jeho vrcholných děl. Trpěl cirhózou jater, jejíž příznaky se stále zhoršovaly. 26. ledna 1868 si na nemocničním lůžku břitvou podřezal krční tepnu; zemřel o dva dny později. V úmrtním listě není uvedeno, že spáchal sebevraždu, protože jako sebevrah by v té době nemohl být pohřben „v posvěcené půdě“. Je pohřben na hřbitově sv. Barbory v Linci.

v naší knihovně: *Brigita; Hvozd; Potomci*

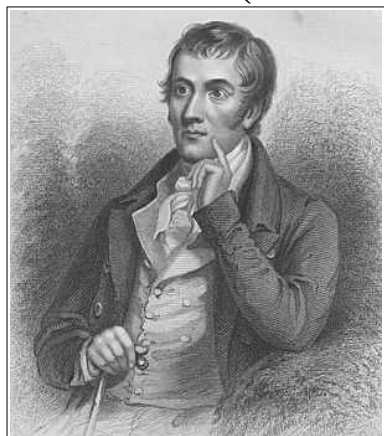
Bertalan Szemere (27. srpna 1812, Vatta – 18. ledna 1869, Pešť) byl maďarský básník a politik. Během maďarské revoluce 1848-1849 byl zvolen třetím maďarským předsedou vlády.

Narodil se do zchudlé šlechtické rodiny, která za svého prapředka považovala náčelníka 9. století Hubu. Szemere studoval v Miskolci, Kežmaroku

a Sárospataku. Jeho první verše byly publikovány v časopise Felső-Magyarországi Minerva. V roce 1832 promoval jako právník a začal pracovat v Bratislavě, kde působil do roku 1834. Poté přesídlil do Boršodu. V roce 1835 se vydal na cesty, navštívil mimo jiné Berlín, Amsterdam, Dublin, Lausanne, Paříž a Londýn. Pobýval také v Česku. Během svých cest si uvědomil, že Maďarsko je méně rozvinuté, než si myslel. Sepsal své zkušenosti do deníku a shrnul v něm též, jak se zahraniční instituce vyvíjely a fungovaly. Deník pak pod názvem Cesta do ciziny vydal v roce 1840. Deník ho proslavil a stal se členem Maďarské akademie věd. V letech 1841-1847 byl soudcem v Boršodské župě. V roce 1848 byl jmenován ministrem vnitra v revoluční Batthyányho vládě. Byl odpovědný za uskutečnění prvních parlamentních voleb. Založil vládní oficiální noviny. Od 2. května 1849 byl též předsedou vlády. Jeho vláda ukončila stanné právo a pracovala na zrušení nevolnictví. Dne 29. července 1849 přijala zákon, který umožňoval užívání jazyka etnických menšin v místní správě a školství. Cílem vlády bylo získat podporu etnických menšin pro maďarskou revoluci, což se ale spíše nedařilo. Po maďarské kapitulaci u Világose zakopal Szemere 23. srpna 1849 v Oršavě Svatou korunu Maďarska, žezlo, kouli a další korunovační klenoty. Utekl do Turecka a později emigroval do Paříže. Žil ze zachráněné části majetku jeho manželky, ale v 60. letech mu prostředky došly a obchody, zejména s vínem, jimiž si chtěl vydělat, se také nezdařily. To výrazně přispělo ke zhoršení jeho psychického stavu. V 50. letech si intenzivně dopisoval s Karlem Marxem. V roce 1851 ho Rakouské císařství v nepřítomnosti odsoudilo k smrti. V roce 1865 úspěšně požádal o milost, jež mu byla udělena a vrátil se do Maďarska. V té době byl však již duševně nemocný a ihned po návratu byl hospitalizován v psychiatrické léčebně. V roce 1869 zde spáchal sebevraždu. Jeho popel byl původně pohřben v Budíně. Roku 1871 byl přemístěn do kostela v miskolcké čtvrti Avas.

Robert Tannahill (3. června 1774, Paisley – 17. května 1810, Paisley) byl skotský básník.

Robert Tannahill se narodil v Castle Street ve městě Paisley coby čtvrtý syn ze sedmi. Jeho matka byla Janet Pollock z farmy Boghall nedaleko Beith a otec byl James Tannahill z Kilmarnocku. Brzy po jeho narození se rodina přestěhovala do nově postavené chalupy v nedalekém Queen Street, kde bydleli a současně se živili tkaním. Robert měl nepatrně deformovanou pravou nohu, kvůli čemuž kulhal. Po dokončení školy ve věku dvanácti let byl dán do učení ke svému otci jako tkadlec. V té době se u něho začal projevovat zájem o poezii. Po vyučení opustil město a v letech 1799-1801 pracoval v Bolton, Lancashire. Na konci roku 1801 se vrátil domů, aby podporoval svou rodinu. Brzy poté jeho otec zemřel a matka se stala nemohoucí. Zpočátku se o nemohoucí matku staral společně se svým bratrem Hughem, který se však poté co se oženil, odstěhoval, a tak zůstala péče

o matku jen na Tannahillovi. Jeho matka ho nakonec přežila o 13 let. Jeho zájem o poezii a hudbu se rozrostl poté, co se seznámil se skladatelem Robertem Archibaldem Smithem. Pomohl založit klub Paisley Burns a stal se jeho tajemníkem. Jeho práce se začaly objevovat v časopisech, jako např. Skotský magazín. V roce 1807 vydal malou sbírku básní a písní v nákladu 900 výtisků, které se vyprodaly během několika týdnů. V roce 1810 mu bylo zamítnuto vydání sbírky jeho prací, na základě čehož upadl do malomyslnosti. Nakonec spálil všechny své rukopisy a utopil se v propustí proudu pod kanálem v Paisley, kde byl i nalezen.

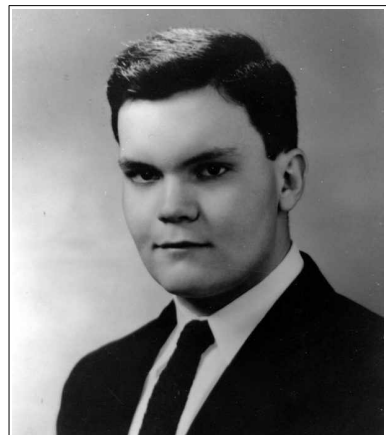
Hunter Stockton Thompson (18. července 1937 – 20. února 2005) byl americký novinář a spisovatel, významná postava kontrakultury 60. let.

Byl představitelem tzv. Nového žurnalismu, přesněji jedné jeho specifické větve, tzv. Gonzo žurnalismu, která se vyznačuje extrémně subjektivním pohledem na události. Významněji na sebe upozornil prvně roku 1967, když vydal knihu Hell's Angels: neobyčejná a hrůzná sága o motorkářském gangu, kde popisoval svou osobní zkušenost z motorkářského gangu, v němž strávil rok k důkladnému prozkoumání jeho života. Bestsellerem se pak stala kniha z roku 1972 nazvaná Fear and Loathing in Las Vegas: A Savage Journey to the Heart of the American Dream, v níž popisoval osud hnutí 60. let, a která nejprve vycházela na pokračování v časopise Rolling Stone. Kniha byla zfilmována roku 1998 režisérem Terry Gilliamem v hlavní roli s hercem Johnny Deppem, Thompsonovým blízkým přítelem.

Thompson byl též známým kritikem republikánských politiků, zejména Richarda Nixona, o jehož kampani z prezidentských voleb roku 1972 sepsal též knihu reportáží. Měl naopak blízko k Demokratické straně, demokratický senátor John Kerry se zúčastnil i jeho pohřbu, který proběhl na jeho přání zvláštním způsobem, kdy Thompsonův popel byl vystřelen z děla. Thompsonovi kritici tvrdili, že jeho díla propagují drogy a násilí, on sám to však odmítal.

John Kennedy Toole (17. prosince 1937, New Orleans, USA – 26. března 1969, Biloxi, USA) byl americký spisovatel známý především jako autor románu *Spolčení hlupců*.

Své dětství prožil na okraji New Orleansu pod vlivem své dominantní matky Thelmy Ducoing Toole. V New Orleansu také absolvoval Tulenskou univerzitu. V té době – ve svých šestnácti letech – napsal svůj první román *Neónová bible*. Po dokončení Tulenské univerzity pokračoval v magisterském studiu na Kolumbijské univerzitě. Dále asi rok působil jako asistent profesora anglistiky na Jihozápadní univerzitě v Louisianě. Poté začal vyučovat v New Yorku na Hunterské střední škole a souběžně dělal doktorát na Kolumbijské univerzitě. Studium nedokončil, protože byl v roce 1961 povolán do armády. Vojenskou službu absolvoval v Portoriku jako učitel angličtiny pro španělsky mluvící rekruty. Po ukončení služby v armádě se Toole vrátil do New Orleans, kde učil na Dominikánské koleji. Doktorandské studium nakonec dokončil na výbornou na Tulenské univerzitě. Po svém návratu z armády Toole často pobýval v New Orleans ve Francouzské čtvrti, jejíž prostředí tvoří kulisu jeho nejznámějšího románu *Spolčení hlupců*. Inspiraci pro tento román také čerpal, když byl krátce zaměstnán v továrně na výrobu oděvů, nebo když pomáhal svému příteli prodávat na ulici párky. *Spolčení hlupců* dokončil v roce 1967. Dílo nabídl nakladatelství Simon and Schuster, které ho však jako nezajímavé odmítlo. Toole po odmítnutí knihy nakladatelstvím propadl depresi, která vyvrcholila 26. března 1969, kdy spáchal sebevraždu pomocí hadice připojené na výfuk svého auta. John Kennedy Toole se za svůj život nedočkal vydání ani jednoho ze svých dvou románů. Prvního vydání jeho nejslavnějšího – *Spolčení hlupců* (*A Confederacy of Dunces*) dosáhla jeho matka až v roce 1980. Román si ve světě získal značnou popularitu, bylo prodáno více než 1,5 miliónů výtisků a byl přeložen do 18 jazyků. V roce 1981 byl oceněn Pulitzerovou cenou.

v naší knihovně: *Spolčení hlupců*

Georg Trakl (3. února 1887 – 3. listopadu 1914) byl rakouský expresionistický lyrický básník. Georg Trakl se narodil v Salcburku v rodině obchodníka se železářským zbožím. Jeho česká matka Marie byla umělecky založená a měla na budoucího básníka velký vliv. Vystudoval katolickou základní školu, byť jeho rodiče byli protestanti, pokračoval na místním klasickém gymnáziu. Poezii začal psát kolem roku 1904. V roce 1905 začal ve Vídni studovat farmacii, dostudoval v roce 1910. Na vysoké škole se spřátelil s místní uměleckou bohémou a také publikoval několik básní. Poté absolvoval roční vojenskou službu, po ní se po krátkém a nepříliš šťastném období v Salcburku živil jako farmaceut v nemocnici v Innsbrucku, kde se stýkal s místními umělci. Tehdy vydal svou sbírku *Básně*. Za 1. světové války byl Trakl vyslán jako zdravotník do města Gródek (dnes Horodok) na polsko-ukrajinských hranicích. Hrůzy války ještě prohloubily jeho depresivní povahu, pokusil se zastřelit. Byl ale zachráněn a umístěn do nemocnice v Krakově, kde 3. listopadu 1914 spáchal sebevraždu předávkováním se kokainem (kokain byl tehdy užíván jako anestetikum).

Kurt Tucholsky (9. ledna 1890, Berlín – 21. prosince 1935, Göteborg) byl německý novinář, satirik a spisovatel židovského původu. Byl významným kulturním aktérem Výmarské republiky, který z levicových pozic karikoval německý militarismus a varoval před nástupem nacismu, zejména v tý-

deníku Die Weltbühne, který posléze i vedl.

Narodil se v židovské rodině, v 15 letech ztratil svého otce Alexandra, matka zemřela roku 1943 v koncentračním táboře Terezín. Roku 1924 přesídlil do Paříže, roku 1933 ho Německo zbavilo německého občanství, již předtím však, roku 1929, odešel do švédského exilu, kde žil až do své smrti v roce 1935. Předával se Veronalem, jeho smrt je obvykle považována za sebevraždu, z velké části v reakci na dění v Německu. Existují i názory, že jeho předávkování nebylo sebevraždou, ale nehodou. Nacisté v té době jeho knihy pálili na hranicích. K nejvýznamnějším knihám patří Deutschland, Deutschland über alles z roku 1929. Byl znám též jako autor kabaretních písní.

Johannes Vares (12. ledna 1890 Kiisa, Viljandimaa – 29. listopadu 1946, Tallinn) byl estonský spisovatel, publikující pod pseudonymem Johannes Barbarus.

Vystudoval gymnázium v Pärnu a lékařskou fakultu Kyjevské univerzity. Sloužil jako vojenský doktor v carské armádě za 1. světové války a v estonské armádě za války za nezávislost. Byl mu udělen Kříž svobody, který odmítl přijmout. V době mezi světovými válkami vykonával lékařskou praxi. V roce 1918 vydal první básnickou sbírku Fata Morgana. Jeho tvorba byla ovlivněna expresionismem a konstruktivismem. Byl členem avantgardní umělecké skupiny Siuru a přispíval do časopisu Looming. Zastával radikálně levicové názory a kritizoval režim Konstantina Pätsa. V červnu 1940 ho Andrej Ždanov dosadil do čela loutkové vlády, která požádala o připojení Estonska k Sovětskému svazu. Po okupaci se Vares stal předsedou prezidia Nejvyššího sovětu Estonské sovětské socialistické republiky a členem Ústředního výboru Komunistické strany Estonska. V letech 1941 až 1944 byl evakuován v Moskvě. Získal titul zasloužilého spisovatele a Leninův řád. V roce 1946 byl nalezen mrtev ve své rezidenci v Kadriorgu. Pravděpodobně se zastřelil kvůli vyšetřování, které proti němu vedla NKVD.

Juhan Viiding (1. června 1948, Tallinn – 21. února 1995, Rapla) byl estonský spisovatel, překladatel, režisér, herec a recitátor.

Vystudoval Estonskou akademii hudby a divadla a od roku 1972 byl členem Estonského činoherního divadla. Poezii publikoval od roku 1971 pod pseudonymem Jüri Üdi (Jiří Morek), který po vzoru Fernanda Pessoa používal jako své alter ego. Využíval vytríbenou básnickou formu v ironickém protikladu k banalitě popisovaných situací, vyznačoval se smyslem pro paradox a grotesku. Od roku 1973 byl členem Svazu spisovatelů. Vydal básnické sbírky, napsal divadelní hru a scénář k filmu svého tchána. Byla mu udělena Cena Juhana Smuula a Cena Juhana Liiva. Byl také členem hudebního souboru Amor Trio. Jeho verše zhudebnil Olav Ehala. V češtině vyšel výbor z Viidingovy poezie pod názvem Klaunovo odpoledne. V roce 1980 podepsal protestní dopis čtyřiceti estonských intelektuálů proti rusifikaci země. Ve věku 46 let dobrovolně ukončil svůj život.

David Foster Wallace (21. února 1962 Ithaca, New York – 12. září 2008 Claremont, Kalifornie) byl americký spisovatel, autor románů, povídek a esejů, profesor angličtiny a tvůrčího psaní. Wallace se proslavil zejména románem z roku 1996 Nekonečný žert.

Wallace se narodil v Ithace ve státě New York, rodičům Sally Jean a Jamesi Donaldu Wallaceovi. Dětství strávil ve státě Illinois, navštěvoval školy Yankee Ridge a Urbana High School. V pubertě se věnoval tenisu. Davidův otec James D. Wallace vyučoval na University of Illinois at Urbana-Champaign. Davidova matka Sally Foster Wallaceová působila jako profesorka angličtiny na Parkland College ve městě Champaign. Wallace vystudoval angličtinu a filozofii na Amherst College, alma mater svého otce. Na univerzitě byl mimo jiné členem pěveckého sboru. V rámci filozofie se Wallace soustředil na studium modální logiky a matematiky. Jeho závěrečná práce z filozofie na téma modální logiky získala cenu Gail Kennedy

Memorial Prize. Diplomová práce z angličtiny se stala základem jeho prvního románu *Košť systému*. Wallace dokončil univerzitu s vyznamenáním v roce 1985. Ve studiích pokračoval na University of Arizona, kde získal v roce 1987 magisterský titul z tvůrčího psaní. Wallace se pak odstěhoval do Bostonu, aby pokračoval ve studiích filozofie na Harvardově univerzitě, brzy ale ze školy odešel. S malířkou Karen L. Greenovou se Wallace oženil 27. prosince 2004. Dne 12. září 2008 spáchal Wallace ve svém domě sebevraždu, bylo mu 46 let. Wallaceův otec později v interview prohlásil, že David přes 20 let trpěl depresemi a žít mohl jen díky antidepresivům. Léky u něj vyvolávaly řadu vedlejších účinků. V červnu 2007 je na doporučení lékaře vysadil, ale deprese se opět vrátily. V léčbě pokračoval například pomocí elektrokonvulzivní terapie. Když začal léky znovu užívat, uvědomil si, že přestaly být účinné. Navzdory dohledu své ženy odešel Wallace 12. září do garáže, kde před sebevraždou sepsal dvoustránkový dopis a naaranžoval část rukopisu románu *The Pale King* („Bledý král“) a pak se oběsil.

Otto Weininger (3. dubna 1880, Vídeň, Rakousko-Uhersko – 4. října 1903, Vídeň) byl rakouský filosof

a spisovatel židovského původu. V roce 1903 vydal knihu *Pohlaví a charakter*. Dnes je Weininger v akademických kruzích obecně vnímán jako misogyn a antisemita; filosof Ludwig Wittgenstein a spisovatel August Strindberg ho považovali za velkého génia.

Otto Weininger se narodil ve Vídni jako syn židovského zlatníka Leopolda Weiningerera a jeho manželky Adelheid. Poté, co absolvoval obecnou školu a gymnázium v červenci 1898, se Weininger v říjnu téhož roku zapsal na Vídeňskou univerzitu. Studoval filosofii a psychologii, ale navštěvoval i kurzy z oblasti přírodních věd a medicíny. Naučil se řecky, latinsky, francouzsky a anglicky, později i španělsky a italsky. Na podzim roku 1901 se Weininger snažil najít vydavatele pro svou práci *Erós a Psýché*, kterou předložil svým profesorům Jodlovi a Müllnerovi jako disertaci v roce 1902.

Setkal se se Sigmundem Freudem, který však text k vydání nedoporučil. Jeho profesori práci přijali a Weininger získal titul Ph.D. Krátce poté se stal hrdým a nadšeným protestantem. V roce 1902 navštívil Weininger Bayreuth, kde byl svědkem představení opery *Parsifal* od Richarda Wagnera, jež na něj hluboce zapůsobilo. Přes Drážďany a Kodaň odjel do Christianie v Oslo, kde poprvé viděl na jevišti drama o osvobození *Peer Gynt* od Henrika Ibsena. Po návratu do Vídně trpěl Weininger záchvaty hluboké deprese. V jeho mysli tak postupně uzrávalo rozhodnutí vzít si život, avšak po dlouhé diskusi se svým přítelem Arturem Gerberem si Weininger uvědomil, že „ještě není čas“. V červnu 1903, po měsících soustředěné práce, byla jeho kniha *Pohlaví a charakter: Základní výzkum, pokus „vyložit novým a rozhodujícím způsobem sexuální vztahy“*, vydána ve Vídni. Přestože kniha nebyla přijata negativně, nezpůsobila očekávaný rozruch. Hluboce zklamán a mučen pochybnostmi odjel Weininger do Itálie. Když se vrátil zpátky do Vídně, strávil posledních pět dní se svými rodiči. Dne 3. října si pronajal pokoj v domě na Schwarzspanierstraße 15, kde zemřel Ludwig van Beethoven. Bytné řekl, aby ho do rána nikdo nerušil, protože má v plánu dlouho do noci pracovat. Tu noc napsal dva dopisy, jeden otci, druhý bratru Richardovi, kde sděluje, že se hodlá zastřelit. Dne 4. října bylo zjištěno, že se Weininger smrtelně zranil, když se pokusil střelit do srdce. Zemřel v nemocnici Wiener Allgemeines Krankenhaus v půl desáté dopoledne. Byl pohřben na protestantském hřbitově Matzleinsdorf ve Vídni.

Ernst Weiss (v němčině též Ernst Weiß, 28. srpna 1882, Brno – 15. června 1940, Paříž) byl český židovský, německy píšící lékař, spisovatel a dramatik. Z literárněvědného hlediska bývá řazena jeho raná tvorba k literárnímu expresionismu, pozdní pak k Nové věcnosti, neboť toto mísení, či překrývání směrů je jevem signifikantním pro Pražskou německou literaturu.

Narodil se v Brně v rodině obchodníka s textilem Gustava Weisse a jeho ženy Berty, rozené Weinberg. Otec mu zemřel, když mu byly čtyři roky. Studoval gymnázium v Brně, Litoměřicích a v Hostinném. Po maturitě na Druhém německém gymnáziu v Brně pak studoval lékařství v Praze a ve Vídni. Doktorem medicíny byl promován ve Vídni v roce 1908. Poté pracoval jako chirurg v Bernu u Emila Theodora Kochera a v Berlíně u Augusta Biera. V roce 1911 se vrátil do Vídně a pracoval zde u Julia Schnitzlera. Onemocněl tuberkulózou. Proto se nechal v roce 1912-1913

zaměstnat jako lodní lékař rakouské pobočky firmy Lloyd na parníku Austria. S touto lodí absolvoval cesty do Indie, Japonska a do Karibiku. Během 1. světové války pracoval jako vojenský lékař v Uhrách a na Volyni. Po válce pracoval jako chirurg ve Všeobecné nemocnici v Praze. Přátelil se s pražskými německými spisovateli Franzem Kafkou, Franzem Werflem, Maxem Brodem a Johannesem Urzidilem. Po roce 1920 práci lékaře opustil. Odešel do Berlína a věnoval se pouze literatuře. V roce 1928 obdržel Cenu Adalberta Stiftera. Téhož roku obdržel stříbrnou olympijskou medaili v umělecké soutěži na Letních olympijských hrách 1928 v Amsterdamu za román Boetius von Orlamünde. Krátce po požáru Říšského sněmu odešel zpět do Prahy, kde pečoval o umírající matku. Po její smrti v lednu 1934 se nemohl vrátit do Berlína a emigroval do Paříže. Zde žil v hotelích a penzionech v nouzi a nemocen. Příležitostně přispíval do německého exilového tisku v Paříži, Praze a v Curychu. Poté, co dne 14. června 1940 vstoupila nacistická vojska do Paříže, spáchal sebevraždu. Zemřel ale až následující den v nemocnici.

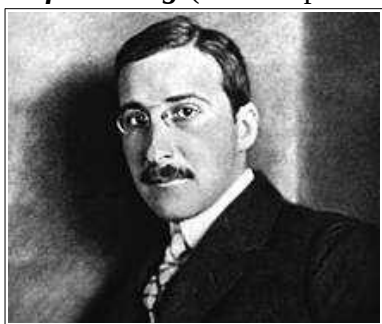
Joost Zwagerman (18. listopadu 1963, Alkmaar – 8. září 2015, Haarlem) byl nizozemský spisovatel, esejista a básník.

Zwagerman pocházel z učitelské rodiny. V devíti letech sestavil časopis Příručka pro právníky, složený z textů a obrázků z časopisů. Středoškolské vzdělání získal na Rijksscholengemeenschap Noord-Kennemerland (Národní školní komunitě Severní Kennemerland) v Alkmaaru, kde maturoval. Pak studoval na Pedagogické akademii. Studium nizozemštiny nedokončil, protože se chtěl plně věnovat dráze spisovatele. Studoval v kurzu tvůrčího psaní a živil se jako středoškolský učitel. Zwagerman debutoval v roce 1986 románem Chvat. Jeho druhý román Gimmick! z prostředí diskotéky z roku 1989 byl adaptován jako divadelní hra a oslovil mnohem širší publikum. Třetí kniha, Falešné světlo z roku 1991, byla zařazena do užšího výběru na cenu Bookspot Literatuurprijs. Román se stal předlohou pro stejno-

menný film Thea van Gogha z roku 1993. Následovaly další romány. Zwagermanovo dílo bylo přeloženo do dvanácti jazyků včetně němčiny, francouzštiny a japonštiny. Kromě knih vydával Zwagerman také poezii a eseje. Zwagerman byl také aktivní jako novinový sloupkař. Kromě své práce spisovatele a publicisty také často vystupoval v nizozemské televizi. Byl moderátorem pořadu Letní hosté. V pořadu Svět jde dál, vysílaném stanicí VARA, přednášel na různá témata z dějin umění. Ačkoliv byl v této oblasti laik, rád předával svou lásku k umění širšímu publiku. V lednu 2008 byl Zwagerman vyznamenán cenou Zlaté pero za mimořádný přínos nizozemské písemné kultuře. Až do rozvodu v roce 2011 žil Joost Zwagerman se svou ženou a třemi dětmi v Amsterdamu. V prosinci 2012 se usadil v Haarlemu. Dne 8. září 2015 list de Volkskrant oznámil, že Zwagerman spáchal sebevraždu. Byl nalezen mrtvý ve svém domě v Haarlemu.

Stefan Zweig (28. listopadu 1881, Vídeň – 23. února 1942, Petrópolis u Rio de Janeira) byl rakouský prozaik židovského původu, esejista, básník a překladatel z francouzštiny a angličtiny do němčiny.

Jeho otec, původem moravský Žid usazený ve Vídni, podnikal v textilnictví. Matka pocházela z vlivného bankéřského, kulturně založeného rodu a vyrostla v Anconě v Itálii. Měl o dva roky staršího bratra Alfreda, který později převzal podnik po otci. Stefan tak jako druhorozený mohl studovat a věnovat se svým uměleckým zálibám: divadlu, hudbě, výtvarnému umění a hlavně literatuře. Ještě jako dvacetiletý student vydal sbírku básní s názvem Stříbrné struny, ale na dalších šest let se odmlčel. Absolvoval filozofii, germanistiku a romanistiku v Berlíně a v roce 1904 ve Vídni získal titul doktora filozofie. Často cestoval, zejména do Francie, Anglie a Belgie, ale v pozdějších letech navštívil také Indii, Ceylon, Barmu a Spojené státy americké. Jeho literární tvorbu ovlivnila psychoanalýza, osobně se přátelil se Sigmundem Freudem. Od mládí se hlásil k idejím humanismu, pacifismu a kosmopolitismu, který však spojoval s úctou ke svébytnosti různých národů. Usiloval o vzájemné poznání a sblížení Evropanů. Pod vlivem svého přítele, belgického básníka Emila Verhaerena, si také osvojil civilismus, tedy lyrický úžas nad technickým a vědeckým pokrokem moderního lidstva. Zpočátku se věnoval dramatické tvorbě, ale jeho první tři hry nemohly být uvedeny z důvodu náhlého úmrtí v souboru. Začal psát novely a eseje, věnoval se překladům. Během 1. světové války žil ve Vídni, kde pracoval v archivu Ministerstva války. Na začátku 1. světové války vykazoval vlastenecké smýšlení, jež zasáhlo mnohé Němce a Rakušany, mimo jiné i filozofy ži-

dovského původu Martina Bubera nebo Hermanna Cohena. V roce 1914 publikoval v tisku otevřený dopis Přátelům v cizině, v němž oznamuje, že za války musí dát přednost kolektivu před jedincem, tj. německému vlastenectví před přáteli na Západě, („nejprostší německý sedlák ... je mi v této době bližší než vy“), loučí se s konkrétně nejmenovanými přáteli ve Francii, Belgii a Anglii a odebírá se programově do mlčení. V závěru však vyjadřuje přesvědčení, že jejich přátelství přetrvá a po skončení bojů se opět rozvine. Později se spolu s intelektuály jiných národností, např. s francouzským spisovatelem Romainem Rollandem, zapojil do mírového hnutí a v novinových článcích a literárních dílech upozorňoval na nehumánnost války. V roce 1917 se odstěhoval do švýcarského Curychu, kde působil jako korespondent vídeňských novin. Po válce se vrátil do Rakouska a roky 1919 až 1934 prožíval v Salcburku, kde zakoupil dům na Kapucínském vrchu. Vstoupil do manželství s Friderikou Marií von Winternitz. Během této doby vznikla podstatná část jeho díla. V roce 1934 Salcburk opustil a rozešel se i s rodinou. Po připojení Rakouska k Německu v roce 1938 emigroval do Velké Británie. Psal, pořádal přednášková turné a vystupoval proti fašismu. V roce 1941 odjel se svou druhou ženou a spolupracovnicí Lottou Altmannovou do brazilského města Petrópolis, kde společně dobrovolně ukončili svůj život poté, co se k němu dostaly zprávy o ničení kulturních hodnot nacisty.

v naší knihovně: *Balzac; Josef Fouché; Léčení duchem; Marie Antoinetta; Netrpělivost srdce; Příběhy vášně a lhostejnosti; Triumf a tragika Erasma Rotterdamského*

Virginia Woolfová (rozená Adeline Virginia Stephen) (25. ledna 1882 – 28. března 1941) byla významná anglická spisovatelka, literární kritička, esejistka, vydavatelka, filozofka a feministka. Zároveň byla členkou Bloomsbury Group, což byla skupina avantgardních umělců a intelektuálů. Některá z jejich děl jsou součástí výuky o modernismu.

Adeline Virginia Stephen se narodila v Londýně a byla vychovaná spolu s několika vlastními sourozenci i sourozenci z prvního matčina manželství v typické viktoriánské rodině na adrese 22 Hyde Park Gate. Jejím kmotrem byl James Russell Lowell, americký básník a diplomat, který byl přítelem jejího otce. Již v mládí měla psychické problémy, částečně kvůli incestnímu obtěžování od svého bratra Geralda. Jelikož v tehdejší době bylo zakázáno mluvit o jakémkoliv sexuálním tématu, Virginia mlčela o svém traumatu a začala nenávidět svou fyzickou existenci a své tělo. Po matčině smrti roku 1895 se vztahy v rodině napjaly především emocionálně. Další nevlastní bratr George ji několik let psychicky tyranizoval a navíc i sexuálně zneužíval. Virginia navzdory své mlčenlivosti vše psala do deníků, které si vedla už od dětství. V roce 1904 zemřel na rakovinu i její otec Sir Leslie Stephen,

známý redaktor, literární kritik a zakladatel Dictionary of National Biography. Přestože otec podporoval její vzdělání, nikdy si s ním příliš nerozuměla, částečně i kvůli velkému věkovému rozdílu, který mezi nimi byl, a také proto, že v jejich rodině byla vždy puritánská výchova a po matčině smrti se z otce stal tyran. V roce 1906 zemřel bratr Toby, Virginia se znovu psychicky zhroutila a poprvé se také pokusila o sebevraždu. Se sestrou se po otcově smrti přestěhovaly do Bloomsbury, kde se později začala scházet skupina intelektuálů a umělců. Hovořilo se o tématech politických, filozofických, ale i o pacifismu nebo feminismu. Tato Bloomsbury Group a její názory ovlivnily i dílo Virginie Woolfové, které může být chápáno jako dialog s Bloomsbury a konkrétně s jejich sklonem k doktrinářskému racionalismu. Byla lesbické orientace. I přesto se v roce 1912 provdala za Leonarda Woolfa, člena Bloomsbury Group, kritika a autora statí o ekonomice. Leonard podporoval její spisovatelskou dráhu i revoltu vůči patriarchálnímu pojetí rodinných vztahů a postojům generace pozitivistů a realistů. V roce 1917 Woolfovi koupili ruční tiskařský stroj a založili nakladatelství Hogarth Press, jež vydalo nejen některé knihy Virginie Woolfové, ale i jiná významná modernistická díla, včetně básní T. S. Eliota nebo překladu kompletního díla Sigmunda Freuda. Ve dvacátých letech ji silně ovlivnil vztah se spisovatelkou Vitou Sackville-Westovou. Jejich vztah se všeobecně považuje za romantický i sexuální, jak je vidno z korespondence, kterou si tyto dvě ženy vyměňovaly. I když byly obě spisovatelky provdané za muže, popsaly svůj vztah jako sapfický – termín odvozen od lesbické básničky Sappfó. Jejich vztah inspiroval Woolfovou k napsání jednoho ze svých nejznámějších děl, románu Orlando, jejíž hlavní postava byla založena právě na Sackville-Westové. Woolfová se zabývala rozborem vlastního chování, ovlivněného dětstvím, na základě psychoanalýzy Sigmunda Freuda. Něko-

likrát byla hospitalizována v psychiatrické léčebně, ale ani přes snahu lékařů a trpělivost manžela nedokázala překonat své zhoršující se depresivní stavy. V roce 1941 přišla neobyčejně silná duševní krize, Virginia Woolfová trpěla hlubokými depresemi. Kolem zuřila 2. světová válka a jelikož se s manželem (Židem) účastnili protifašistického odboje, tušila, co by ji čekalo, kdyby Velká Británie válku prohrála nebo kdyby byli zatčeni. Vzhledem k neúnosné situaci dne 28. března 1941 spáchala sebevraždu utopením v řece Ouse blízko svého venkovského domu v Rodmellu.

v naší knihovně: *Smyčcový kvartet*

*Někteří spisovatelé se rozhodli dobrovolně odejít z tohoto světa, protože už neměli důvod žít, nedokázali se vyrovnat se svým trápením a bolestí nebo trpěli psychickými problémy. Některé dovedla k sebevraždě jejich nepříznivá finanční situace, nezřízený způsob života, závislost na drogách. Na druhé straně jsou však lidé, kteří i přes obrovskou nepřízeň osudu měli velkou chuť žít a dokázali nemožné. Jedním z nich je **Helen Kellerová**.*

Helen Kellerová, rodným jménem Helen Adams Keller (27. června 1880 – 1. června 1968) byla americká spisovatelka, aktivistka a lektorka. Byla také členkou Socialistické strany Ameriky. Před druhým rokem věku ztratila zrak i sluch. Jako první hluchoslepý člověk dokončila studium na Harvardově univerzitě.

Rodiče Helen Kellerové byli kapitán Arthur H. Keller, který byl důstojníkem armády Konfederace, a o dvacet let mladší Kate roz. Adamsová, jejíž babička byla sestřenicí generála Roberta E. Leeho.

Helen Kellerová se narodila jako zdravé dítě. V 19 měsících jí ale postihla tehdy neznámá meningitida, která ji připravila o zrak i sluch. Oční a ušní lékař rodiny seznámil Heleninu matku s Alexanderem Grahamem Bellem, jenž tehdy pracoval s neslyšícími dětmi. Díky jeho pomoci byla do rodiny Kellerů vyslána dvacetiletá lektorka Perkinsova institutu pro nevidomé Anne Sullivanová. Tato učitelka se stala naprosto klíčovou osobou života tehdy sedmileté Helen. Anne Sullivanová se snažila malou Helen naučit prstovou abecedu. Příliš se jí nedařilo až do dne, kdy Helen přivedla k zahradní pumpě. Na jednu ruku jí pustila proud vody, na druhé jí prstovou abecedou stále dokola

Helen Keller

hláskovala slovo voda. Když Helen pochopila, podnítilo to v ní obrovský zájem poznávat okolní svět. Nutila Anne Sullivanovou, aby jí do ruky hláskovala názvy všeho, čeho se dotkla. Během několika hodin se tak Helen naučila prvních třicet slov svého života. Díky Anne Sullivanové se Helen také naučila mluvit. Helen Kellerová se svou učitelkou a přítelkyní Anne Sullivanovou.

Dalších šest let Helen navštěvovala Perkinsův institut pro nevidomé a od roku 1894 strávila společně s Anne Sullivanovou dva roky v New Yorku studiem na dvou různých školách pro neslyšící. Po návratu se zapsala do Cambridgeské dívčí školy a následně na Radcliffovu univerzitu. Zde se setkala se svým budoucím velkým obdivovatelem Markem Twainem. Ten ji seznámil s bohatým podnikatelem Henrym H. Rogersem z firmy Standard Oil, který pokryl veškeré výdaje za její studium.

Helen Kellerová promovala v roce 1904, a stala se tak ve věku 24 let první osobností v dějinách, která s takovým smyslovým postižením vystudovala univerzitu.

Z Helen Kellerové se během několika let stala celosvětově uznávaná spisovatelka. Za svůj život napsala 12 knih. První z nich s názvem Příběh mého života byla vydána již v době jejího studia v roce

Přátelství Anne Sullivan (vpravo) s Helen Keller trvalo téměř padesát let. Trpělivá lektorka dala světu objevit jedno z nejkrásnějších lidských srdcí v dějinách.

1903 a byla přeložena do mnoha světových jazyků. Nedlouho po jejím vydání následovaly další knihy psané v Braillově písmu: Optimismus (1904), Svět, v němž žiji (1908), Píseň o kamenné stěně (1908), Ze tmy a především Moje náboženství (1926), v níž se opírá o názory švédského mystika Emanuela Swedenborga.

Helen Kellerová se svou učitelkou a přítelkyní Anne Sullivanovou.

celého lionismu. V poslední větě totiž účastníky konventu vyzvala, aby se dali do boje proti slepotě a stali se tak „Rytíři slepců“. Program péče o zrak pod heslem „Sight first“ se tak stal hlavním zaměřením činnosti lionského hnutí.

Po 2. světové válce Helen Kellerová uspořádala rozsáhlé přednáškové turné po Evropě i po zemích Blízkého a Dálného východu. Všude vzbudila velký zájem o výchovu nevidomých a neslyšících. U příležitosti 100. výročí narození Louise Brailly pronesla slavnostní projev na pařížské Sorbonně.

V roce 1964 jí americký prezident Lyndon B. Johnson udělil Prezidentskou medaili svobody, obdržela také mnoho poct od zahraničních univerzit. Řada organizací, které se zabývají problematikou smyslově postižených, převzala po smrti Helen Kellerové do svých názvů její jméno.

Anne čte knihu a do dlaní Helen ji bezeslov hláskuje prstovou abecedou.

Věřící křesťanka Helen Kellerová se naučila kromě latiny a řečtiny také plynule francouzsky a německy. Sledovala dění ve světě, procestovala mnoho zemí a stýkala se se všemi americkými prezidenty, kteří působili v době její tvůrčí činnosti. Pomohla založit Americkou nadaci pro nevidomé se snahou poskytovat lepší životní podmínky pro zrakově postižené.

Dorozumívala se nejen dotekovou prstovou abecedou, měla i schopnost číst lidem ze rtů doteky konečky prstů. Tuto ojedinělou metodu, nazývanou tadoma, tehdy ovládalo jen několik málo lidí na světě. Při užití této metody má hluchoslepý svou ruku položenou na tváři mluvčího tak, aby malíčkem vnímal vibrace hrdla, palcem pohyby rtů a ostatními prsty tvář. Přes absolutní ztrátu sluchu i zraku byla Helen Kellerová také nadšenou posluchačkou hudby, kterou vnímala celým povrchem těla.

Po 1. světové válce vznikl z iniciativy Helen Kellerové Fond pro zámořské slepce. V roce 1925 byla pozvána na konvent Lions Clubs International. Celá její řeč trvala jen deset minut, ale stala se mezníkem v historii

Helen Keller promovala na Radcliffově Univerzitě v roce 1904 ve věku 24 let.

Helen čte prsty ze rtů americké První dámy Grace Coolidge. Život bez zraku a sluchu ji přinutil plně využívat veškerý potenciál mysli a hmatu.

vybrané citáty H. Kellerové:

„Víte, co je horší než být slepý? Mít v pořádku zrak a nevidět.“

„Sami toho zvládneme tak málo, ale když se spojíme, zvládneme cokoli.“

„V úplné tmě a tichu, které mě oddělují od světa, mi ze všeho nejvíc chybí přátelský zvuk lidského hlasu. Slepota odděluje člověka od věcí – hluchota od lidí.“

„Můj optimismus spočívá v dobré víře, že dobro převažuje.“

„Byť i svět byl plný utrpení, je také plný toho, čím se utrpení překoná.“

„Radost se zakládá na pokojné důvěře, že dobro stejně nakonec zvítězí.“

„Úžasné bohatství lidské zkušenosti by ztratilo něco ze své odměňující radosti, kdyby neexistovaly hranice, které je třeba překonat. Hodinka na samém vrcholu hory by nebyla ani zpolovic tak nádherná, kdyby nebylo nutné překlenout tmavá údolí.“

„Život je sled lekcí, které je nutné prožít, abychom je pochopili.“

Pes rasy Akita Inu byl dar japonského lidu.

John F. Kennedy pozval Helen na jednu z mnoha jejích návštěv v Bílém domě.

Osobnosti ze světa hluchoslepých

Hieronymus Lorm, občanským jménem Heinrich Landesmann, se narodil dne 9. srpna 1821 v Mikulově na Moravě. Rok po narození Hieronyma přesídlila jeho rodina do Vídně. V šestnácti letech ztratil Heinrich bez vnějšího podnětu během několika dní zcela sluch, brzy nato mu zeslábl i zrak. Musel se proto vzdát svého studia a vzdělávat se pouze soukromě. Útěchu našel Heinrich ve filozofii a v poezii.

V dospělosti otevřeně kritizoval neudržitelné podmínky politického a literárního života za Metternichova absolutismu. Rázně vystupoval s dožadováním se svého práva na svobodu slova. Jeho přístup vyvolal nelibost rakouských úřadů, které ho začaly pronásledovat. Proto sbírku svých kritických studií vydal v roce 1847 v Lipsku pod pseudonymem „Hieronymus Lorm“ (Hieronymus, česky Jeroným, podle svatého Jeronýma, který psal o osamělosti a svůj život dokončil v samotě jako poustevník; Lorm podle svého oblíbeného hrdiny z románu De L'orme od anglického romanopisce G. P. Jamese). Tento pseudonym pak používal jako umělecké jméno pro celou svoji další tvorbu. Před hrozbou zatčení odešel Lorm před vydáním své sbírky do Německa, kde mohl dál svobodně publikovat.

Ve svých 16 letech, kdy jej postihla hluchota, porovnal různé typy tehdejších ručních abeced, žádný z nich ho však plně neuspokojil. Vytvořil proto zcela nový systém, abecední řeč na bázi dotekových znaků. Byla rychle zvládnutelná a umožňovala a zjednodušovala komunikaci s ním.

Po březnových dnech roku 1848 se Lorm vrátil zpět do Vídně. Usadil se v Badenu u Vídně, odkud redigoval „Wiener Zeitung“. Usilovně pracoval jako novinář, byl kriticky činný ve všech oblastech literatury a estetiky, komentoval politické a společenské dění. Psal povídky, divadelní hry a básně.

Lormovy kritické úsudky byly vysoce ceněny. Řada vynikajících lidí používala zdlouhavé a časově náročné pomůcky, aby se s ním mohli přesně a jasně dorozumět. Lorm sám se houževnatě snažil udržet kontakt s rodinou a lidmi kolem sebe, s kulturním a společenským životem, s děním v literatuře a filozofii. Svě nejplodnější tvůrčí období prožil Lorm v Drážďanech. Věnoval se psaní románů, podrobně se zabýval indickou filozofií a tvořil filozofické spisy, články a četné básně. Roku 1892 se odstěhoval do Brna ke svému nejstaršímu synovi, lékaři. Zde strávil poslední léta svého života. V Brně napsal roku 1894 své hlavní filozofické dílo „Bezedný optimismus“.

Ve své životní filozofii Lorm zpočátku propadal beznaději a hlubokému pesimismu. Svědčí však o síle jeho ducha. Navzdory svým stupňujícím se zdravotním a smyslovým problémům tento pesimismus překonal. Postupně se propracovával řadou svých meditativních estetických a filozofických esejů od beznaděje přes období rezignace až ke svému „bezednému optimismu“.

Hieronymus Lorm zemřel v Brně 3. prosince 1902. V roce 1910, osm let po jeho smrti, vydala dcera Marie Landesmannová brožuru s popisem dotekové abecedy, která se v různých úpravách velmi rozšířila.

Hieronymus Lorm

historie Lormovy abecedy u nás

Lormovu dotekovou abecedu vytvořil Hieronymus Lorm, úpravu provedla Aquina Anna Sedláčková. První českou verzi Lormovy dotekové abecedy sestavil Jan Špička (1872-1958), ředitel zemského ústavu pro nevidomé v Brně. Za základ považoval neustálý dotek rukou příjemce a mluvčího. U obtížně vnímatelných hmatových znaků používal místo doteků stisky.

Dnešní podoba české verze Lormovy abecedy vznikla na psychorehabilitačním setkání o.s. LORM v červnu v roce 1993 společnou prací hluchoslepých účastníků a odborných pracovníků o.s. LORM. Zveřejněna byla v 1. čísle bulletinu „Doteky“. Společnost LORM se rozhodla používat pro komunikaci hluchoslepých osob modifikovanou německou verzi Lormovy abecedy.

Aquina Anna Sedláčková se narodila 6. prosince 1877 v rodině řídicího učitele ve Strakách u Nymburka, kde navštěvovala zdejší základní školu. Své pedagogické vzdělání si zdokonalila v učitelském ústavu, který absolvovala v Jiřicích, později ve studiích pokračovala v Praze. Po zkouškách učitelské způsobilosti pracovala jako členka kongregace Milosrdných sester na veřejných školách v Boru u Tachova a ve Filipově.

Do Ústavu pro nevidomé na Hradčanech v Praze nastoupila v roce 1904 jako učitelka. Ve své pedagogické činnosti kladla největší důraz na rozvíjení hmatu. Neustále se zabývala problematikou, jak svým žákům přiblížit svět právě prostřednictvím hmatu. Dále se věnovala společenskému chování svých žáků a zavedla pro ně také dramatický kroužek. Byla mimořádně zručná, a tak jí samotná výroba některých pomůcek nepůsobila zvláštní potíže.

O rozvoj manuálních dovedností žáků se starala při vyučování v dílnách. Byla si vědoma, že právě zručnost je jednou z těch dovedností, které zaručují nevidomým životní úspěchy.

Velmi obětavě se věnovala přepisování textů pro všechny vyučovací předměty a starším opisovala i hu-

debniny z běžné do Braillovy bodové notace. Dokázala zapsat i skladby schopných chovanců do not. Do Braillova písma přepisovala i knihy, zejména beletrii. Knihy pak zručně vázala a založila tak ústavní žákovskou knihovnu. Vymyslela techniku lisování reliéfních papírových fyzikálních zeměpisných map.

Do Hradčanského ústavu byly přijaty dvě hluchoslepé dívky – Berta Bartlová a Anna Syrová. Aby se s nimi mohli učitelé i spolužáci domluvit, adaptovala Lormovu německou verzi dotekové abecedy na český jazyk. Jelikož zavedla i písmena s českými diakritickými znaky, značně se od původní německé soustavy odchýlila. Do svého systému začlenila i znaky pro početní úkony a číslice. Jednotlivé hlásky řadila bez ohledu na jejich frekvenci v české řeči.

V roce 1948 odchází sestra Aquina na trvalý odpočinek unavená a nemocná. Protože její nevyléčitelná choroba ji víc a víc sužovala, odešla do klášterních zařízení na jižní Moravě, kde 28. dubna 1950 umírá.

Její osobnost poznamenalo prostředí ústavu. Byla platnou a zkušenou tyflopědkou, která se zapsala do myslí i srdcí mnoha chovanců ústavu. Reliéfní zeměpisné papírové mapy má ve svých sbírkových fondech koutek tradic ZŠ pro nevidomé žáky v Praze.

Narození v březnu

Ivan Kraus (1. března 1939, Praha) je český spisovatel, herec a loutkoherec, bratr herce Jana Krause. Mezi lety 1968 a 1990 žil v exilu.

V dubnu 1940 (když mu byl jeden rok) byl jeho otec, Ota Kraus, zatčen gestapem a celé válečné období strávil v ghetech a koncentračních a vyhlazovacích táborech, které se mu podařilo přežít, takže svého syna uviděl až po osvobození Buchenwaldu jako šestiletého. Toho mezitím vychovávala matka, která v průběhu války byla donucena odstěhovat se z Prahy do Libčic nad Vltavou. Později se rodina vrátila do Prahy, kde Ivan studoval na gymnáziu na Strossmayerově náměstí, které zakončil maturitou v roce 1957. Při studiu hrál ve Dvořákově divadelní společnosti. V letech 1957-1959 navštěvoval Školu mezinárodních ekonomických vztahů, poté několik měsíců pracoval v podniku Keramika. Na podzim 1959 nastoupil vojenskou službu. První rok byl v odloučené rotě hlídající palivo a další rok a půl pracoval na Pardubickém letišti jako vojenský letecký mechanik. Během služ-

by založil umělecký soubor zabývající se hudbou, recitací a pantomimickými výstupy. V Pardubicích ho herec Jiří Sýkora pozval ke spolupráci do literárního kabaretu Experiment. Zde působil jako mim, později jako spoluautor a interpret. Během vojenské služby psal a v časopise Voják otiskli jeho první povídku. Po službě, prodloužené o mnoho měsíců kvůli kubánské krizi, zůstal v kabaretu Experiment, ale pro politické názory, které vyjadřoval v satirických skečích, byl z Pardubic vyhoštěn a kabaret byl rozpuštěn. Odešel s herci Josefem Krausem a Jaroslavem Kremlou do Havířova, kde jim spisovatel Eduard Světlík umožnil při osvětovém domě založit novou skupinu literárního kabaretu Mikrodivadlo (spolu s Blankou Krskovou a Dagmar Jakubovskou). Mikrodivadlo obdrželo v roce 1962 první cenu na festivalu humoru a satiry Haškova Lipnice. Na jednu sezónu byl angažován do Divadla Petra Bezruče v Ostravě a spolupracoval s rozhlasem. Mezi roky 1963 a 1968 pracoval v Praze, kde ho angažovalo státní divadelní studio do skupiny černého divadla Hany Lamkové. S Jiřím Sýkorou založili nový literární kabaret pro dva Toulavý kabaret. Dále spolupracoval s časopisy, rozhlasem a filmem. V roce 1963 se skupinou černého divadla SDS vystupoval v pařížské Olympii, v letech 1964-1965 v hotelu Tropicana v Las Vegas v pořadu Folies Bergère a v Los Angeles v televizní show Binga Crosbyho. Několik reportáží z Paříže i z USA publikoval v rozhlasu a v časopisech. Po návratu z USA pokračoval Ivan Kraus v jevištní činnosti v Praze. V roce 1967 se oženil s herečkou Naděždou Munzarovou a s přáteli založil novou divadelní skupinu Velvets. Psal také písňové texty k melodiím skladatele Milana Kymličky. V soutěži O děčínskou kotvu 1968 zvítězila jejich píseň Až jednou, kterou zpíval Milan Drobný. V srpnu 1968 vystupoval s divadelní skupinou ve Varieté Rozmarýn v Brně; s ní také 3. října 1968 odjel na zahraniční zájezd, ze kterého se po povoleném roce nevrátil. Za nedovolené opuštění republiky byl on i jeho manželka v roce 1974 odsouzeni k trestu odnětí svobody na jeden rok. Prezident republiky jim 27. října 1988 udělil amnestii, kterou nepřijali. V prvních letech exilu střídal příležitostná zaměstnání, posléze se od roku 1973 živil jako volný spolupracovník vysílání pro mládež v TV-SWF Baden-Baden, ZDF, ARD, kde působil jako spoluautor scénářů a loutkoherec. Publikoval

v mnoha českých exilových časopisech. V prvních letech spolupráce s Pavlem Tigridem ve Svědectví publikoval Ivan Kraus pod pseudonymem Viktor Vadim. Jeho politické satiry byly překládány do angličtiny. Skeč *Censor* byl zfilmován s Anthony Hopkinsem. Od roku 1975 do 2019 pod jménem Blackwits hrál se svou ženou s loutkami v evropských varieté a televizích. Po roce 1989 dál vystupoval s loutkami v zahraničí. V Česku opět spolupracuje s časopisy. Jeho knížky, vydávané od roku 1976 v exilovém nakladatelství Konfrontace Zurich, začaly od roku 1991 vycházet v Praze. Některé jeho knížky jsou na pokračování čteny v Českém rozhlase. V ČRo také účinkuje v pořadech *Host do domu*, *Jak to vidí*, *Mikrofórum* atd. a v interview v TV. Od roku 1991 vycházejí CD, nahrávaná v divadle Voila v Praze, kde spolu s bratrem Janem čte ze svých knížek.

v naší knihovně: *Medová léta*; *Muž za vlastním rohem*; *Prosím tě, neblázni!*; *Rodinný sjezd*; *Snídaně v poledne*; *To na tobě doschne*; *Výhodné nabídky, aneb, Život na západě*

Kristina Ohlsson (2. března 1979, Kristianstad) žije ve Stockholmu. Vystudovala politologii a pracovala mimo jiné jako analytička v Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OSCE), na švédském Ministerstvu zahraničních věcí a na švédském Policejním prezidiu. V minulosti publikovala odborné texty na téma izraelsko-palestinského konfliktu a zahraniční politiky EU. Svou literární kariéru zahájila v roce 2009 detektivním románem *Nechtění*. Její druhý román *Sedmikrásky* získal cenu *Stabilopriset* a byl v roce 2010 nominován na nejlepší švédský detektivní román roku.

v naší knihovně: *Bouře*; *Henryho tajemství*; *Ledoborec*; *Miovo blues*; *Oběti ráje*; *Potopa*; *Sedmikrásky*

Roman Voosen (4. března 1973, Rheinhausen, Německo) vystudoval germanistiku a dějiny umění a vystřídal řadu povolání – byl záchranář, barman, hudební publicista i dělník v továrně. Často a rád cestoval do Švédska, nyní žije v Hamburku, učí a píše knihy.

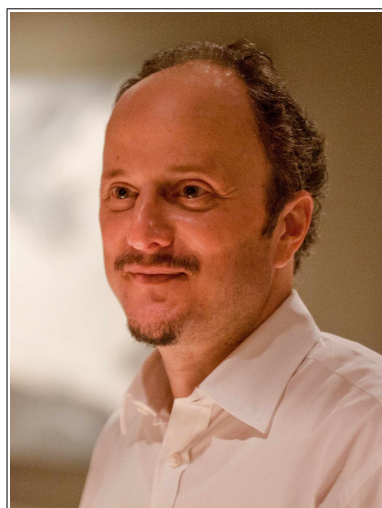
v naší knihovně: *Archanděl*; *Bez slitování*; *Červený pokoj*; *Činy mrtvých*; *Ledové hlubiny*; *Motýlí dům*; *Sněhurčina rakev*

Roman Cílek, píšící i pod pseudonymy Vilém Pavlík a Zdeněk Roman (4. března 1937, České Budějovice), je český spisovatel literatury faktu a kriminálních příběhů. Žije v Praze. Je spoluautor projektu periodické revue literatury faktu *Přísně tajné!*, která v Pražské vydavatelské společnosti vychází od roku 1997. Dále je spoluautor projektu životopisné knižní řady *Galerie nesmrtelných*. Pravidelně autorsky spolupracuje s řadou českých periodik, televizí i rozhlasem. Je členem v literárních organizacích: Obec spisovatelů, KALF, AIEP.

v naší knihovně: *Augiášův chlév*; *Bičování mrtvého koně*; *Čas smrti, čas vzkříšení*; *Dědičný hřích*; *Deset podob osudu*; *Deset podob zrady*; *Doteky hříchu*; *Doživotní ztráta svědomí*; *Holocaust: -a Bůh tehdy mlčel*; *Kainovo znamení*; *Když zpívají labutě*; *Krvavá předehra*; *Muž, jehož řemeslem byl zločin*; *Osm dní z léta*; *Pamětihodné bitvy (střety a boje) našich dějin*; *Panny a netvor*; *Případ Formis*; *Případ Lessing*; *Rychlík do Selbu*; *Smrtící dávka nenávisti*; *Smyčka se stahuje*; *Spodní patro války*; *Syndrom odumřelé duše*; *Temné kouty XX. století*; *Třikrát Alex Miller*; *Vražedné ráno*; *Vzpouora pokořených andělů*; *Zákon padlého koně*

Jeffrey Kent Eugenides (8. března 1960, Detroit, Michigan) je americký romanopisec a povídkář. Knižně

debutoval roku 1993 románem *Sebevraždy panen*, který o šest let později zfilmovala režisérka Sofia Coppola. Dosud největšího úspěchu dosáhl Eugenides se svým následujícím románem *Hermafrodit* (2002), který byl oceněn Pulitzerovou cenou a nominován na celou řadu dalších ocenění.

Narodil se v Detroitu do rodiny s řeckými (po otci) a jižanskými (po matce) kořeny. Vyrůstal na detroitském předměstí Grosse Pointe, které je dějištěm některých jeho próz. Už od mládí toužil stát se spisovatelem, přičemž věřil, že odborná znalost děl jiných autorů mu v tomto směru pomůže. Na studium anglické literatury na Brownově univerzitě, které dokončil roku 1983, si Eugenides vydělával různě, třeba jako číšník a řidič taxislužby. V mezidobě strávil rok na poznávací cestě po Evropě a Asii, kde v indické Kalkatě mj. působil jako dobrovolník Matky Terezy. Po dokončení bakalářského studia přešel na Stanfordovu univerzitu, kde v magisterském programu roku 1986 vystudoval literaturu a tvůrčí psaní. Na sklonku 80. let se Eugenides přestě-

hoval do New York City, kde zprvu pracoval v administrativě Akademie amerických básníků a ve volném čase se věnoval psaní. Od roku 1995 je Eugenides ženatý s fotografkou Karen Yamauchi, s níž má dceru Georgii. V letech 1999 až 2004 žila celá rodina v Berlíně. Od roku 2007 vyučuje Eugenides tvůrčí psaní na univerzitě v Princetonu.

v naší knihovně: *Hra o manželství*

Klára Smolíková (8. března 1974, Praha) je česká spisovatelka, scenáristka komiksových příběhů, publicistka a lektorka.

Klára Smolíková se narodila v Praze, kde vystudovala estetiku a teorii kultury na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Již od studií ji zajímá popularizace, věnuje se environmentální, multikulturní, estetické a mediální výchově, angažuje se v muzejní pedagogice. Největší výčet jejích knih představují učebnice a metodické materiály. V současné době se plně věnuje psaní knih pro děti a mládež. Pro děti začala psát nejprve do dětských rubrik novin. Mnoho let přispívala do časopisů *Pastelka*, *Sluníčko*, *Mateřídouška* a *Čtyřlístek*, kde publikovala desítky pohádek, jazykových hádanek a komiksů. Od roku 2004 píše knížky pro děti. Spolupracovala na scénářích několika webových portálů zaměřených zejména na zábavné vzdělávání. Je

spoluautorkou večerníčkového seriálu *Vynálezce Alva* (2012). Patnáct let prožila v Táboře, kde deset let učila na střední škole knihkupce a knihovníky od roku 2000 do roku 2010. Poté pracovala ve zdejším Husitském muzeu, pro které připravila dětskou linku nové expozice a realizovala řadu lektorských programů, jež se staly podkladem pro úspěšnou dětskou komiksovou knihu *Husité*. V roce 2013 spolupracovala na třebečské expozici *Cesty časem*, část zaměřenou na řemesla přepracovala do další nápadité knihy *Řemesla*. Na pražské Pedagogické fakultě vedla od roku 2006 do roku 2014 seminář věnovaný médiím. Krátce působila v Národním muzeu na pozici vedoucí oddělení vzdělávání a kulturních aktivit (2013). Nyní spolupracuje na lektorských programech pro muzea jako externista. Zpočátku její knihy ilustroval Honza Smolík, se kterým má děti Tobiáše a Joriku. Jejím druhým manželem je Jiří Walker Procházka, kultovní autor české sci-fi a fantasy. Společně napsali několik detektivních příběhů pro dospělé i pro mládež, od roku 2020 žijí odděleně. Se synem Tobiášem napsala knihu o židovské historii.

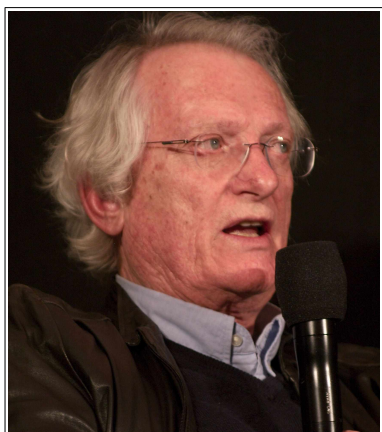
v naší knihovně: *Com.ensky*; *Čertice Dorka*; *Děda kamnář a toulavý Pecivál*; *Devět malých zahradníků*; *Dubánek a noční bouře*; *Dubánek ve světě lidí*; *Fantastické psaní*; *H. U. S.*; *Husité*; *Husův dům*; *Cha cha chá, zasmál se Mordechaj*; *Jak se staví město*; *Jak se vyznat v knihách?*; *Knihozrouti*; *Králík málem králem*; *Kvidovy přeslechy*; *Medvídek Lup a jeho kamarádi*; *Mluvíme v bublinách*; *Morčata v akci*; *Mrtvá šelma*; *Na hradě Bradě*; *Pozor, v knihovně je kocour!*; *S Komenským do komiksu*; *Skočte do informační džungle*; *Spolkla mě knihovna*; *Tajná dvojka*; *Tajná dvojka A+B*; *Vesmírná zásilkovna*; *Viktorka a vesmírná dobrodružství*; *Vstupte do literárního doupěte*; *Vynálezce Alva*; *Začarovaný Hvozd*; *Zakousněte se do knihy*

Veronika Černucká (10. března 1979, Teplice) je česká spisovatelka detektivních románů.

Po základní škole Maršovské v Teplicích začala studovat Gymnázium Teplice, kde maturovala. Obor Literatura a český jazyk na Pedagogické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem zakončila titulem Mgr. a současně s ním vystudovala Bc. obor Základy humanitní vzdělanosti se zaměřením na politologii na Filozofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně. Později vystudovala speciální pedagogiku a pracovala ve školství jako učitelka a v médiích coby novinářka. Během studií publikovala v regionálních periodikách, ženských i odborných časopisech. Žije v Oseku (okres Teplice) s manželem a dvěma dětmi. Autorčiny romány vychází v tzv. „Zelené edici“ PČD – Původní česká detektivka v brněnském nakladatelství MOBA.

v naší knihovně: *Autogram pro vraha; Tři kroky od pekla; Valčík pro mrtvé*

Peter Temple (10. března 1946, Jihoafrická republika – 8. března 2018, Ballarat, Austrálie) je jeden z nejuznávanějších australských autorů detektivek.

Narodil se v Jižní Africe. V roce 1982 se přestěhoval do Melbourne, kde se živil zejména jako novinář a pedagog. Proslavil se svými romány, a to především čtyřmi krimi thrillery se svérázným soukromým vyšetřovatelem Jackem Irishem. Autorovy knihy byly přeloženy do více než dvaceti jazyků, získaly řadu cen a série s Jackem Irishem se dočkala filmové a seriálové podoby s Guyem Pearcem v hlavní roli. Peter Temple žil až do své předčasné smrti v roce 2018 s manželkou Anitou a synem Nicholasem v australském Ballaratu.

v naší knihovně: *Pravda; Staré dluhy; Temný příliv*

Peter Tremayne, vlastním jménem Peter Berresford Ellis (10. března 1943, Coventry), je britský spisovatel a historik.

Vystudoval Brighton College of Art, University of London a North East London Polytechnic. Začínal jako novinář, od roku 1975 se plně věnuje spisovatelské dráze. Po odborné stránce se zabýval keltskou historií a kulturou. Znalost historie uplatnil ve své beletristické činnosti, vydal přibližně stovku knih historického a fantasy žánru. Pod pseudonymem Peter Tremayne vydává známou sérii detektivních příběhů se sestrou Fidelmou, odehrávající se většinou na britských ostrovech v 7. století, která je překládána také do češtiny. Sestra Fidelma, pocházející z irské královské rodiny, řeší případy se svým společníkem bratrem Eadulfem. V příbězích hraje často roli politická a náboženská situace a propracovaný irský právní systém.

v naší knihovně: *Ďáblova pečeť; Druhá smrt; Mnich, který zmizel; Noc světlohoše; Pavoučí síť; Pokání mrtvých; Smrt z milosti; Údolí stínu; Vykoupení krví; Zvon malomocného*

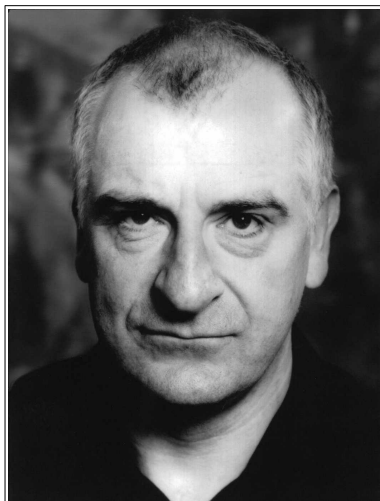

Eva Tvrďá (10. března 1963, Opava) je česká spisovatelka mnoha žánrů, původem z opavského Slezska. Své knihy zveřejňuje před vydáním v periodiku Zrcadlo Hlučínska nebo jako rozhlasové čtení na pokračování.

Vystudovala Pedagogickou fakultu v Ostravě. Vyučovala na základní škole v Dolním Benešově. Žije v Šilheřovicích u Ostravy, je vdaná a má dva syny. Publikovat začala v roce 1996. Do širšího povědomí se dostala v roce 2005 vydáním knihy z novodobé historie Hlučínska Dědictví, která se dočkala dalších dvou vydání. Spolu s podobně zaměřenými knihami Třešňovou alejí a Okna do pokoje tvoří Slezskou trilogii, v níž autorka popisuje osudy lidí v Hlučínsku od 30. let 20. století do současnosti.

v naší knihovně: *Okna do pokoje; Pandořina skříňka*

Douglas Noël Adams (11. března 1952, Cambridge – 11. května 2001, Santa Barbara) byl anglický spisovatel, dramatik humoristických rozhlasových pořadů a hudebník, který

proslul knižní sérií *Stopařův průvodce Galaxií*. Tato pětidílná série, již se v tištěné podobě vydalo přes patnáct milionů výtisků, byla nejprve uvedena v rádiu a posléze přepracována do podoby televizního seriálu, komiksově řady, počítačové hry a celovečerního filmu. Knihy se dočkaly také divadelního zpracování v několika provedeních. Jeho fanoušci ho znají také pod jménem Bop Ad, které vzniklo chybným výkladem jeho nečitelného podpisu, nebo pod zkratkou jeho iniciál DNA. Kromě *Stopařova průvodce* napsal nebo se autorsky spolupodílel na třech dílech sci-fi seriálu *Doctor Who* (pro sedmnáctou sezónu navíc vytvořil scénář). Mezi jeho další díla patří romány s hlavní postavou Dirka Gentlyho, dvě knihy *Životíc*, na nichž spolupracoval s Johnem Lloydem, a dokumentární publikace *Ještě je můžeme vidět* – výprava za vymírajícími živočichy, která vznikla jako doprovod ke stejnojmennému rozhlasovému vysílání BBC. Dal také podnět k vytvoření počítačové hry *Vesmírná loď Titanic*, která byla později Terry Jonesem převedena do románové podoby. On sám se označoval za „radikálního ateistu“, přátelé a fanoušci ho znali také jako ekologického aktivistu a milovníka rychlých aut, fotoaparátů, počítačů Macintosh a dalších „technických vymožeností“. Ke konci života působil jako vyhledávaný lektor, přednášející o moderních technologiích a životním prostředí.

v naší knihovně: *Stopařův průvodce Galaxií*

Sandra Lynn Brown, rozená Cox (12. března 1948, Waco) je americká spisovatelka, autorka romantických románů a thrillerů. Napsala více než osmdesát knih, které byly přeloženy do více než třiceti jazyků.

Vyrostla ve Fort Worthu, vystudovala angličtinu a literaturu na Texaské křesťanské univerzitě ve Fort Worthu. Po studiu se provdala za dokumentaristu Michaela Browna. Než se stala spisovatelkou, živila se jako modelka v Dallas Apparel Mar a v televizi, včetně předpovědí počasí pro WFAA-TV v Dallasu a reportáží v celonárodně publikovaném programu *PM Magazine*. V roce 2008 jí byl udělen čestný doktorát humanitních věd na Texaské křesťanské univerzitě, kde spolu s manželem založila v roce 2008 každoročně udělované stipendium *The Sandra Brown Excellence in Literary Fiction Scholarship*. Působila jako prezidentka organizace *Mystery Writers of America* a v roce 2008 byla jmenována mistryní thrilleru. Je nositelkou

ocenění *Texas Medal of Arts Award for Literature* a *Romance Writers of America's Lifetime Achievement Award*. V roce 1981 začala psát profesionálně. Psala pro různá nakladatelství pod různými pseudonymy – Rachel Ryan, Laura Jordan, Erin St. Claire i coby Sandra Brown. Nyní píše pouze pod svým pravým jménem. Od romantických knih přešla k thrillerům.

v naší knihovně: *Adamův pád; Alibi; Bílý zář; Exkluzivně; Kouřová clona; Lest; Nebezpečná podoba; Nejhlubší tajemství; Odkud vane kouř; Odražená střela; Ostrý stříh; Pavučina z hedvábí; Radostná zvěst; Reportér; Silnější než slova; Skandál; Skok do neznáma; Stíny minulosti; Svědkyně; Šaráda; Tajnůstkáři; Tichý muž; Záměna; Zdravím tě, temnoto; Ztraceni v divočině*

Josef Fousek (12. března 1939, Kladno) je český spisovatel, básník, textař, humorista, písničkář, cestovatel a fotograf.

Na přelomu 60. a 70. let absolvoval Lidovou konzervatoř výtvarné fotografie u prof. Jána Šmoka. Do povědomí české veřejnosti se poprvé zapsal jakožto host Miloslava Šimka v pořadech *Divadla Semafor* později *Divadla Jiřího Grossmanna*, kde také účinkoval až do roku 1998. Od roku 1999 vystupuje v Česku i v zahraničí se svými recitály *Nemám čas lhát* a *Bez náhubku*. Pravidelně byl slyšet na vlnách Českého rozhlasu 2 Praha v pořadu nedělní *Dobré jitro*. Od října 2011 připravuje pro Český rozhlas Plzeň pořad *Fouskův svět*. Do roku 2011 realizoval přes padesát výstav svých fotomontáží a portrétů lidíček v Česku i zahraničí (Kuba, Jugoslávie, Slo-

vensko, USA atd.). Je ženatý, má dospělou dceru a syna. Jeho strýc Antonín Fousek zahynul v koncentračním táboře Mauthausen a je po něm pojmenována ulice v Kladně.

v naší knihovně: *Bezstarostné cesty; Fouskoviny pro lidi; Fouskovy skoropohádky; Na cestách s anděly; Pojdte se smát; Pusa na špacír; Vlídná slova; Z omšelého saka*

Leif Gustav Willy Persson (12. března 1945, Stockholm) je švédský kriminalistický specialista, spisovatel

a expert vystupující v televizních pořadech. Má čtyři děti, z nichž dcera Malin Persson Giolito je také spisovatelkou úspěšných kriminálních románů. Za své knihy získal řadu prestižních literárních ocenění. Narodil se ve Stockholmu, jeho otcem byl Gustav Persson a maminkou Margit Perssonová. Navštěvoval prestižní střední školu Norra Real. Původně vůbec neplánoval být spisovatel, ale v roce 1977, když již řadu let pracoval jako kriminalistický specialista v ústředí stockholmské policie, se Persson stal whistleblowerem a spolupracoval s novinářem Peter Brattem na odhalení skandálu, který dostal označení „skandál Geijer“. Šlo o utajovaný dopis zasláný švédskou policií tehdejšímu předsedovi švédské vlády, kterým byl Olof Palme, a který se týkal údajných vazeb tehdejšího švédského ministra spravedlnosti (Lennart Geijer: odsud název skandálu) na skupinu prostitutek ve Stockholmu (některé navíc zřejmě byly nezletilé). Novinář Peter Bratt o skandálu publikoval sérii článků v Dagens Nyheter (v době skandálu nejvýznamnější a nejčtenější švédské noviny). Persson byl na základě toho okamžitě propuštěn od policie a čelil obrovskému nátlaku i vyhrožování, až ho tyto události téměř přiměly k sebevraždě. Nakonec ale začal přednášet jako kriminolog na Stockholmské univerzitě a skandál ho později inspiroval k napsání prvního románu Grisfesten. V roce 1992 začal jako profesor kriminologie znovu pracovat pro policii, kde působil až do roku 2012, do svého odchodu do důchodu. Ve Švédsku je velmi znám nejen jako autor kriminálních románů, ale pravidelně působil také jako kriminální expert v televizi a novinách, kde komentoval význačné kriminální případy.

v naší knihovně: *Linda; Ten, který zabil draka; Umírající detektiv*

Štěpán Kopřiva (13. března 1971, Praha) je český spisovatel, scenárista, režisér a autor komiksových libret. Svá díla píše na pomezí science fiction a fantasy.

V roce 1989 absolvoval Střední školu polygrafickou v Praze. Napsal několik povídek a románů. V roce 1996 získal Cenu Karla Čapka se svou povídkou Dutý plamen. Je též spoluzakladatelem české literární skupiny s názvem Sdružení Rigor Mortis ČR, ve které se především s Jiřím Pavlovským podílel na tvorbě fantasy povídek. Pro jeho literární tvorbu je charakteristický černý humor a naturalismus. Podílel se také na scénáři k několika krátkým komiksům. Spoluzaložil časopis a vydavatelství CREW.

v naší knihovně: *101 minut*

Radka Denemarková (14. března 1968, Kutná Hora) je česká spisovatelka, literární historička, scenáristka, překladatelka německých děl a dramaturgyně.

Na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy vystudovala germanistiku a bohemistiku, roku 1997 získala na FF UK titul Ph.D. V roce 2007 pobývala na tvůrčím stipendiu ve Wiesbadenu, v roce 2008 v Berlíně, v roce 2010 v rakouském Grazu, v roce 2011 na ostrově Usedom, roku 2014 ve slovinském Škocjanu a v roce 2015 v rakouské Kremži. Působila jako vědecká pracovníce Ústavu pro českou literaturu Akademie věd ČR, dále jako lektorka a dramaturgyně v pražském Divadle Na zábradlí, externě vyučovala (2009–2014) tvůrčí psaní na Literární akademii Josefa Škvoreckého. Od roku 2004 je spisovatelkou na volné noze. Spolupracuje s čínským disidentem a spisovatelem Xi Zhiyuanem a německým filozofem Wolframem Tschiche. Každý rok vede dílnu tvůrčího psaní pro děti z dětských domovů v rámci festivalu OUT OF HOME. Její texty byly dosud přeloženy do 17 jazyků.

v naší knihovně: *Hodiny z olova; Příspěvek k dějinám radosti*

Mířenka Čechová (16. března 1982, Aš) je současná česká představitelka tanečního a fyzického divadla, režisérka, spisovatelka a pedagožka. Je spoluzakladatelkou divadelní skupiny Tantehorse a také spoluzakladatelkou umělecké skupiny Spitfire Company. Je autorkou dvou knih – Miss AmeriKa (2018) a Baletky (2020). Podle knihy Miss AmeriKa také zinscenovala stejnojmenné představení v Divadle Ponec.

Mířenka Čechová absolvovala Taneční konzervatoř v Praze (obor klasický balet), DAMU (obor Alternativní divadlo, MgA.) a HAMU (obor Nonverbální divadlo, Ph.D.). Čechová také získala Fulbrightovo stipendium a působila na American University ve Washingtonu, D.C., kde vyučovala fyzické divadlo. Autorka žije střídavě v Praze a v New Yorku.

v naší knihovně: *Baletky*

Jan Opatřil (17. března 1987) je autorem knih o rybách pro děti a mládež a hororových a strašidelných povídek.

Čtení a psaní ho bavilo od dětství a není tedy divu, že zatoužil stát se spisovatelem. Píše, čte v knihovnách, základních školách a kavárnách. Dělá, co ho baví a naplňuje. Je nesmírně vděčný za podporu svých čtenářů, neboť oni dávají smysl tomu, co dělá.

v naší knihovně: *Děsuplné povídky; Dobrodružství kapříka Metlíka; Hororové povídky; Hružostrašné povídky; Kapřík Metlík; Kapřík Metlík a naděje; Kapřík Metlík pro nejmenší; Kapřík Metlík v řece; Kapřík Metlík ve sportovním rybníku; Pstroužek Vikoušek utíká z Kamenice; Štika Majdalenka a duhový míč*

Joy Fieldingová, rozená Teppermanová (18. března 1945, Toronto, Ontario) je kanadská spisovatelka románů a herečka žijící v Torontu.

V roce 1966 promovala na bakaláře na univerzitě v Torontu, obor anglická literatura. Ještě pod jménem Teppermanová prožila krátkou hereckou kariéru. Během tohoto období se dostala i do Hollywoodu, nicméně odtamtud z rozčarování odjela. Později si změnila jméno podle anglického spisovatele Henryho Fieldinga a začala psát. Několik jejích románů bylo zfilmováno, za nejúspěšnější bývají považovány Jane utíká a Dej mamce pusu. Fieldingová je vdaná a má dvě dcery.

v naší knihovně: *Až ji uvidíš; Až na dno; Dámy z Grand Avenue; Dej mamce pusu--; Dobré úmysly; Hospodyně; Jane utíká; Na špatném místě; Nic mi neprozrazuj; Panenka; Poprvé; Povídej, co uvidíš; Řekni, kde ji najdu; Slepá ulička; Šepoty a lži; Špatná dcera; Ta druhá; Teď neplač; Trest života; V pavučině vztahů; Zachráníš mě ráno; Zmizení Samantha Shipleyové; Ztracená*

Halina Pawlowská, rozená Kločuraková (21. března 1955, Praha), je česká spisovatelka, scenáristka, publicistka, vydavatelka a příležitostná herečka.

Narodila se v Praze jako jediná dcera ukrajinského emigračního básníka Vasilu Kločuraka, přejmenovaného na Kločureka, který pocházel z Podkarpatské Rusi a byl bratrem politika Štefana Kločuraka, a středoškolské učitelky Herrové. Po základní škole v Ječné ulici přestoupila na jazykovou základní školu v Ostrovní ulici a posléze na gymnázium, po kterém vystudovala scenáristiku a dramaturgii na FAMU. Je vdova, její manžel Zdeněk zemřel v roce 2013, a má dvě děti. V roce 1988 začala pracovat v oblasti zábavy v Československé televizi, později se věnovala novinám a publicis-

tice. Za svoji literární a jinou činnost obdržela řadu ocenění, například v roce 1994 Českého lva v kategorii Nejlepší scénář za film Díky za každé nové ráno a dvakrát po sobě televizní ocenění TýTý – Pořad roku za talk-show Banánové rybičky.

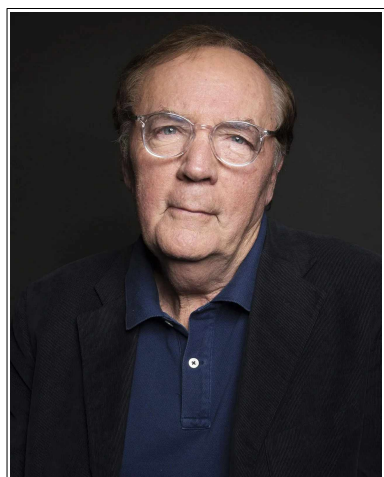
v naší knihovně: *At' zešílí láskou; Díky za každé nové ráno; Jak blbá, tak široká; Ještě že nejsem papež; Když sob se ženou snídá; Milý Bene; Pravda o mém muži; Proč jsem se neoběsila; Tři v háji; Záhada žlutých žabek; Zanzibar, aneb, První světový průvodce Haliny Pawlowské; Zeptej se mámy, aneb, 100 receptů, jak se dožít 100 let; Zoufalé ženy dělají zoufalé věci*

Ivana Chřibková (22. března 1981, Štěpánkovice u Opavy) je česká spisovatelka.

Narodila se ve Štěpánkovicích (okr. Opava), ležících ve Slezsku. Po studiích na střední škole začala pracovat pro kulturní rubriku opavského týdeníku Kamelot. Později pro deník Svoboda v Ostravě. Po práci na několika charitativních projektech se rozhodla přestěhovat do Prahy. Dostala místo redaktorky týdeníku Ano televize Nova. Z pozice redaktorky printového týdeníku postoupila na pozici redaktor webových stránek televize, které úspěšně spolu rozvíjela až k dnešní podobě. Z pozice redaktorky povýšila na pozici editorky, která online zpracovávala první reality show České a později ČeskoSlovenské SuperStar a také ostatních pěveckých show. Po online kariéře dostala nabídku pracovat jako producent a scenárista pořadu Volejte Novu. Po všech těchto zkušenostech se rozhodla kariéru na Nově ukončit a změnit svůj dosavadní život. Přestěhovala se do španělské Andalusie, kde napsala svou první knihu. Druhá kniha vznikla ve městě Leeds v Anglii, kam se přestěhovala za dalším životním dobrodružstvím. Třetí kniha s názvem Kdoule, kterou psala na cestě po Asii a dokončila ji doma v Praze, vyšla v roce 2019.

v naší knihovně: *Když to tam není, tak to tam nehledej; Suchý hadr na dně mořském*

James Patterson (22. března 1947, Newburgh, New York, USA) je americký spisovatel. Prodal více než 300 milionů výtisků svých knih.

Studoval anglický jazyk na Manhattan College a Vanderbilt University v Nashville ve státě Tennessee. V současné době žije se svou ženou Susan a synem Jackem v Palm Beach County na Floridě. Píše thrillery, fantasy i knihy pro mládež. Napsal sérii knih s detektivem Alexem Crossem, z nichž dvě knihy byly zfilmovány v hlavní roli s Morganem Freemanem.

v naší knihovně: *A pavouk přichází; Deník; Druhá šance; Chuť krve; Jack & Jill; Každý třetí den; Kočka a myš; Lovci pokladů; Maximum Ride; Mistr zločinu; Můj nejhorší školní rok; Oko za oko; Osmé doznání; Pastýř; Patnáctý skandál; První musí zemřít; Sběratel polibků; Stopy v písku; Tanec smrti; Velký závod; Výstraha; Záludné vlny*

Iveta Svobodová (22. března 1965, Praha) je česká spisovatelka a scenáristka.

Vystudovala magisterský obor na Literární akademii Josefa Škvoreckého, kde navštěvovala semináře tvůrčího psaní Daniely Fišerové a Petra Šabacha. Věnovala se úpravám dialogů, režii dabingu dokumentů i psaní článků, které odhalují zajímavosti historie. Její prioritou je psaní detektivních románů, které jsou postaveny na událostech, které se staly. Případy řeší nerozlučná dvojice Luboš Neumann a Kamila Reichelová a odehrávají se především v Praze a na Kokořínsku.

v naší knihovně: *Jako přízrak; Misionář; Přestaň se bát*

Dita Táborská (22. března 1981) je česká spisovatelka.

Vystudovala anglistiku a amerikanistiku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Pracovala pro Českou televizi, Český rozhlas či izraelské velvyslanectví. Od roku 2009 pracovala pro ministerstvo zahraničí. V roce 2017 jí vyšel debutový román *Malinka* o adoptované dívce.

v naší knihovně: *Běsa; Malinka*

Donato Carrisi (25. března 1973, Martina Franca) je italský spisovatel, scenárista a režisér, filmový režisér. Je nositelem cen Bancarella, Screbanenco a David di Donatelo.

Vystudoval práva v Římě se specializací na kriminologii a behaviorální vědy. Právníckému povolání se věnoval krátce, brzy se stal spisovatelem a začal psát scénáře pro film a televizi. Začátky jeho tvorby jsou spjaty s divadlem, svou první komedii *Molly, Morthy a Morgan* napsal v 19 letech. Vystudovaný obor inspiroval autora k napsání jeho prvního thrilleru *Našeptávač*, který vyšel v roce 2009. Román získal stejného roku cenu Bancarella. Donato Carrisi spolupracuje také s televizí, napsal scénář k televiznímu filmu z roku 2007 *Násiríja*, pravdivý příběh z Iráku, je také autorem

scénářů pro televizní seriál *Zásahová jednotka* a *Era mio fratello*.

v naší knihovně: *Dům hlasů; Hypotéza zla; Muž z labyrintu; Našeptávač; Našeptávačova hra*

Petr Čornej (26. března 1951, Praha) je český historik specializující se na dějiny pozdního středověku, zvláště husitství, a na historiografii a historickou tradici. Vyučoval dějiny na Univerzitě Karlově (na její Filozofické fakultě, Pedagogické fakultě a na Husitské teologické fakultě) a na Literární akademii Josefa Škvoreckého. Působí na Husitské teologické fakultě UK v Praze, kde je členem Katedry historické teologie a církevních dějin.

Petr Čornej vystudoval obory historie a český jazyk na Filozofické fakultě UK v Praze. V roce 1974 nastoupil do Ústavu pro českou a světovou literaturu ČSAV, kde setrval až do roku 1990. Po roce 1991 vyučoval starší české dějiny na Filozofické fakultě UK. V letech 1992-1999 působil jako zakladatel a vedoucí Katedry dějin a didaktiky dějepisu na Pedagogické fakultě UK, kde vyučoval starší české dějiny, světové dějiny, historiografii a vedl semináře s husitskou tematikou a se zaměřením na film a dějiny. Poté působil jako vědecký pracovník a statutární zástupce ředitele v Ústavu pro českou literaturu AV ČR. V letech 2002-2013 pracoval na Literární akademii

(Soukromé vysoké škole Josefa Škvoreckého) v Praze, jejímž rektorem byl v letech 2006-2010. Zároveň byl či stále je zapojen do různých grantů a výzkumných projektů na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, v Ústavu pro jazyk český AV ČR a v Historickém ústavu AV ČR. Je řádným členem Centra mediévistických studií a v minulosti byl či stále je členem řady oborových a redakčních rad. Petr Čornej není znám jen jako autor vynikajících vědeckých prací a učebnic. Dlouhodobě se věnuje popularizační činnosti. Spolupracuje s televizí a rozhlasem, píše popularizační knihy a publikuje články v denním tisku. Mezi jeho úspěšné televizní projekty patří například seriál *Kronika česká* (autor koncepce, odborný garant, supervizor a autor 11 dílů). V poslední době se jako spoluautor scénáře a průvodce pořadem podílel na dokumentárním filmu *Vzestup a pád kněze Jana*. Jeho manželkou je historička Ivana Čornejová. Má s ní dceru Alžbětu.

v naší knihovně: *Dějiny českých zemí; Husitská revoluce; Jan Žižka; Panovníci českých zemí; Panovníci Svaté říše římské; Slavné bitvy naší historie*

Mary Louise Kelly (27. března 1971, Augsburg, Německo) strávila dvě desetiletí cestováním po světě jako reportérka tiskových agentur NPR a BBC. Její úkoly ji zavedly od špinavých belfábských barů do třípytíových přístavů Perského zálivu, a z hamburských měšit až do zničených pouští Iráku. Jako korespondentka NPR pokrývala zpravodajství o špionážních bojích a Pentagonu, válkách, terorismu a narůstající jaderné síly. V současné době žije s manželem a dvěma dětmi ve Washingtonu D.C.

v naší knihovně: Dívky beze jména

Mario Vargas Llosa (28. března 1936, Arequipa, Peru) je peruánský romanopisec a esejista. V roce 1967 obdržel cenu Premio Rómulo Gallegos za svůj román Zelený dům. V roce 2010 se stal nositelem Nobelovy ceny za literaturu.

Je bratrancem peruánského režiséra a producenta Luise Llosy. V peruánském hlavním městě Lima studoval práva. Tuto zkušenost zužitkoval při popisech života mnoha svých částečně autobiografických protagonistů. V Madridu obdržel doktorát filozofie. Pobýval také v Paříži, kde pracoval v nejrůznějších zaměstnáních a přitom psal. Patří mezi nejvýznamnější představitele latinskoamerického románu. Slávu mu získal hned jeho první román Město a psi z roku 1963, který poprvé česky vyšel v roce 1966. Ještě větší uznání mu přinesl román z roku 1966 Zelený dům, který je z hlediska stylu a kompozice velice originální, pokusil se zde o zachycení mnohovětrnosti a pestrobarevnosti peruánské i všelidské reality. Roku 1993 obdržel španělské občanství, aniž by pozbyl občanství peruánské. V roce 1994 mu udělili Cervantesovu cenu, což je nejprestižnější ocenění ve španělsky

psané literatuře. Ve stejném roce byl zvolen také členem Španělské královské akademie (RAE). Llosovy romány sice někteří literární kritici považují za realistické, ale jeho experimentální postupy a způsob zachycování skutečnosti přesahují hranice tradičního vyprávění.

v naší knihovně: Rozhovor u Katedrály; Tetička Julie a zneuznaný génius

Jo Nesbø (29. března 1960, Oslo) je současný norský spisovatel a hudebník.

Původně vystudoval ekonomii a finanční analytiku. Zpočátku pracoval jako novinář, makléř a taxikář. Narodil se v Oslu v rodině knihovnice, otec byl vášnivým čtenářem a vypravěčem. Mladého Joa ovšem nejvíce zajímal fotbal – působil v klubu Molde FK a chtěl se stát profesionálním hráčem ve stáji britských Tottenham Hotspur. Po natržení kolenního vaziva se svých plánů musel vzdát a začal intenzivně pracovat na svém vzdělání. Vystudoval ekonomii na Norges Handelshøyskole v Bergenu, stal se z něj burzovní makléř a později i finanční analytik v největší makléřské společnosti v Norsku. To bylo jeho denní zaměstnání, v noci nechával promlouvat divočejší stránku své osobnosti. Jeho další zálibou byla rocková hudba – věnoval se hře na kytaru a skládání písní v několika nepříliš úspěšných formacích. Potom s mladším bratrem Knutem založili vlastní skupinu a Di Derre se stali idoly norské rockové scény s rekordním počtem prodaných alb a až 180 odehranými koncerty ročně. Když už tenhle rytmus

nemohl déle zvládat, odletěl na několik měsíců do Austrálie. Zároveň dostal nabídku napsat zápisky z turné kapely, on si však zvolil úplně jiný žánr. Naplno se začal psaní románů věnovat v roce 1997 po smrti svého otce, kdy si uvědomil, že chce do konce svého života stihnout napsat román. Věnuje se horolezectví. Jeho literární kariéru odstartoval kriminální román Netopýr z roku 1997. Jde o první detektivku, v níž vystupuje osobitý kriminalista Harry Hole. Kniha zaznamenala okamžitý úspěch a svému autorovi vynesla cenu Rivertonprisen, kterou uděluje Klub Riverton za nejlepší literární nebo dramatické počiny s kriminální tematikou. Dále obdržel Skleněný klíč, skandinávskou cenu za nejlepší kriminální román. Po Netopýrovi následovalo dalších dvanáct knih s Harrym Holem v hlavní roli. V říjnu roku 2017 měl premiéru film podle knihy Sněhulák, Harryho Holea ztvárnil irský herec Michael Fassbender. Kromě detektivek píše i humorné

knihy pro děti věnované své dceři. V úspěšné sérii vystupuje dvojice kamarádů a excentrický profesor Doktor Proktor, čekající na svůj velký objev. Jeho knihy byly přeloženy do 35 jazyků a vyšly ve 140 zemích světa.

v naší knihovně: *Červenka nese smrt; Doktor Proktor a konec světa. Možná--; Doktor Proktor a prdící prášek; Doktor Proktor a vana času; Doktor Proktor a velká loupež zlata; Království; Krev na sněhu; Krysí ostrov a jiné povídky; Levhart; Lovci hlav; Macbeth; Nemesis; Netopýr; Nůž; Pentagram; Policie; Přízrak; Půlnoční slunce; Sněhulák; Spasitel; Syn; Švábi; Zatmění; Žárlivost a jiné povídky; Žízeň*

Radkin Honzák (30. března 1939 Praha) je český psychiatr, publicista a vysokoškolský pedagog. Specializuje se na psychoterapii a je zastáncem psychosomatického (biopsychosociálního) přístupu.

Narodil se v rodině lékárníka. Roku 1962 promoval na Fakultě všeobecného lékařství Univerzity Karlovy. Nejprve působil jako sekundární lékař v psychiatrické léčebně v Kosmonosech, v roce 1966 začal pracovat v Ústavu pro výzkum výživy lidu (mj. výzkum spánku a stresu). Působí jako ambulantní lékař v centrech IKEM a REMEDIS, jako sekundární lékař v Psychiatrické nemocnici v Bohnicích a jako asistent na Ústavu všeobecného lékařství 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. Pedagogicky působí také na Fakultě sociálních věd UK. Pravidelně se na svém blogu vyjadřuje k současnému dění a jako autor je podepsán pod několika populárně-naučnými knihami o psychologii.

v naší knihovně: *Deprese není depka; Jak žít a vyhnout se syndromu vyhoření; Krize v životě, život v krizi*

Pavel Hrdlička (31. března 1942, Praha – 23. června 2021) je autorem historických románů.

Narodil se v Praze. Maturoval na škole pro společné stravování v Mariánských Lázních a pracoval pak v pražských interhotelech. Literární tvorbě se začal věnovat až v penzijním věku. Nesmírně ho zajímala historie. Dílo *Smrt nosí rudé škorňe* bylo jeho prvotinou a rázem si získalo mimořádnou čtenářskou oblibu – stejně jako volné pokračování *Kdo s ohněm zachází*. Autor čerpal poučení od uznávaných českých historiků. Prostudoval značné množství pramenů a výtečně se vyznal v reáliích středověké Prahy; navíc byl obeznámený s tehdejší právní a způsobem spravování města. Nad rámec odborných znalostí, nezbytných k napsání hodnověrného historického románu, je ovšem zapotřebí mít vypravěčský talent s uměním vykreslit čtenářsky poutavý příběh. A toho se autorovi rozhodně dostává. Jeho živé vyprávění zaujme, a navíc v sobě nese humorný nádech.

v naší knihovně: *Boží mlýny; Kdo s ohněm zachází; Komu to prospívá?; Pouť oběšenců; Smrt nosí rudé škorňe; Úkol pro šaška; Žebrákova pomsta*

Olga Stehlíková (31. března 1977, Příbram) je česká básnířka, prozaička, redaktorka a literární kritička.

Vystudovala Vyšší odbornou školu publicistiky a poté bohemistiku, lingvistiku a fonetiku na FF UK. Byla jednou z editorek revue Pandora, je editorkou webového magazínu Ravt. Píše recenze pro literární periodika, pro Český rozhlas Vltava připravuje a moderuje literární pořady a pro ČT ART pořad *Jedna báseň*. Přes dlouhodobou práci v literárním provozu debutovala až v roce 2014 sbírkou *Týdny*, která byla oceněna Magnesií Literou v kategorii poezie.

v naší knihovně: *Kluci netančej!; Mojenka; Zkouška Sirén*

Michal Viewegh (31. března 1962, Praha) je český spisovatel a publicista.

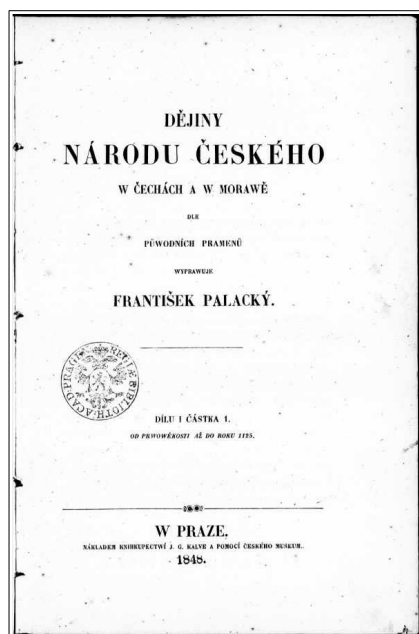
Vieweghova matka Slávka je právnička, otec Josef byl inženýr-chemik. Roku 1968 se rodina přestěhovala do Sázavy, kde byl Josef Viewegh zaměstnán jako technolog ve sklárnách a později se stal starostou. V roce 1980 Michal maturoval na gymnáziu v Benešově. Nedokončil studium ekonomie na VŠE, ale vystudoval češtinu a pedagogiku na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, kde studium dokončil roku 1988. Již od začátku svého studia v roce 1983 publikoval povídky v Mladé frontě. Po dokončení vysoké školy se krátce věnoval vystudovanému oboru, učil na základní škole v Praze 5 – Zbraslavi, ale už v roce 1993 učitelství opustil. Stal se na dva roky redaktorem v nakladatelství Český spisovatel, pak definitivně spisovatelem z povolání. Kromě románů je i autorem literárních parodií. Dne 10. prosince 2012 u něj došlo k disekci aorty, ležel v IKEM, jeho stav byl stabilizován. Poté se rehabilitoval na klinice Malvazinky. Uvádí, že trpí melancholií a výpadky paměti. Byl dvakrát ženatý, nejdřív s Jaroslavou roz. Mackovou do roku 1996, později si v roce 2002 vzal Veroniku, roz. Kodýtkovou. Má tři dcery. Většinu života žije v Sázavě. V roce 2015 se rozvedl.

V současné době žije s přítelkyní, která pochází z Ukrajiny. V roce 1993 získal za knihu *Báječná léta pod psa* cenu Jiřího Ortena. V roce 2005 získal čtenářskou cenu Magnesia Litera za knihu *Vybíjená*. Roku 2013 získal cenu Český Bestseller za knihu *Mráz přichází z Hradu*.

v naší knihovně: *Andělé všedního dne; Báječná léta pod psa; Báječná léta s Klausem; Báječný rok; Biomanžel; Biomanželka; Bůh v renaultu; Další báječný rok; Krátké pohádky pro unavené rodiče; Lekce tvůrčího psaní; Mafie v Praze; Melouch; Mráz přichází z Hradu; Můj život po životě; Muž a žena; Na dvou židlích; Nápady laskavého čtenáře; Názory na vraždu; Něco na těch Vánocích musí být; Nové nápady laskavého čtenáře, Nové pohádky pro unavená rodiče; Povídky o manželství a o sexu; Případ nevěrné Kláry; Román pro muže; Švédské sloty, aneb, Jací jsme; Účastníci zájezdu; Vybíjená; Výchova dívek v Čechách; Zapisovatelé otcovské lásky; Zpátky ve hře*

Březnové události

18. březen 1848 – V češtině poprvé vyšel první svazek Palackého díla *Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě*, zachycující historii naší země od příchodu Slovanů až do nástupu Habsburků na český trůn.

Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě (zkráceně České dějiny či Palackého Dějiny) je životní historické dílo „Otce národa“ Františka Palackého česky publikované v letech 1848-1872. Celkem pět svazků mapuje české dějiny od dob mytických do roku 1526.

Autor ke svému dílu shromáždil a kriticky zpracoval zásadní prameny a zároveň mu vtiskl jasný koncept a filosoficky pojatý smysl dějin českého národa. Základním motivem mu je „stýkání a potýkání“ českého a německého, slovansky přirozeně demokratického a germánsky aristokratického, a vyvrcholením národní historie období husitství. Palackého dějiny se staly základním dílem moderního českého dějepiscectví a zároveň ideologickou oporou národního obrození i pozdějších státoprávních požadavků.

Původně začal Palacký své dílo vydávat roku 1836 německy pod názvem *Geschichte von Böhmen* (Dějiny Čech). Česky vyšel první díl 18. března 1848, přičemž na překladu spolupracoval Karel Jaromír Erben. První a druhý díl Palacký psal německy a později byl pořízen český překlad, od třetího dílu psal česky a teprve následně překládal do němčiny.

Knihy měla mimořádný dopad na český veřejný prostor a na proces formování moderního českého národa. Palacký v ní představil koncepci národních dějin, a tím svého druhu koncepci národa. Někdy se hovoří i o „Palackého koncepci dějin“ (navazoval na ni především Tomáš G. Masaryk). Revoluční bylo již

to, jak Palacký vymezil téma práce – český národ viděl jako jednotku nezávislou na německé říši a vždy se s německým potýkající a snažící se vůči němu vyhranit – to byl pro německé historiky té doby šok. Druhá ideologická linie spočívala v tom, že slovanství mu bylo symbolem demokratičnosti, kdežto germánství principem autoritářským. Třetí, nejčastěji diskutovaný pilíř Palackého koncepce dějin bylo vyzdvižení „protestantské linie“ v českých dějinách (Hus, husitství, Chelčický, Komenský). Husitství (jemuž se věnoval ve třetím díle) Palacký považoval za vrchol a jádro národních dějin.

20. březen 1993 – Ministerstvo vnitra zpřístupnilo oficiální seznamy spolupracovníků StB.

Státní bezpečnost (zkratka StB, hovorově estébáci, slovensky Štátna bezpečnosť, ŠtB) byla československá politická policie, zpravodajská služba,

která byla ihned od svého vzniku v roce 1945 pod kontrolou KSČ, díky obsazení Ministerstva vnitra ministrem Václavem Noskem, a sloužila k ovládnutí mocenských pozic a likvidaci protivníků komunistického režimu. Vznikla 30. června 1945 jako jedna z neuniformovaných složek Sboru národní bezpečnosti (SNB). Po roce 1948 byla jedním z hlavních nástrojů komunistického teroru. Zanikla rozkazem ministra vnitra Richarda Sachera 15. února 1990 a některé její úlohy převzal nově vzniklý Úřad pro ochranu ústavy a demokracie FMV.

Práva a povinnosti StB stanovil zákon č. 149/1947 Sb., který zároveň předpokládal její budoucí sloučení s kriminálními složkami. K prosinci 1947 k ní byly přičleněny zpravodajské složky a novelizovaný zákon o národní bezpečnosti 286/1948 Sb. ještě rozšířil její pravomoci. V tomto údobí již bylo jejím úkolem identifikovat, vyšetřovat a zpracovávat (případně i likvidovat) oponenty KSČ a komunistického režimu.

Hlavním sídlem StB byla budova v pražské Bartolomějské ulici (slangově tzv. kachlíkárna; dnes objekt využívá Policie ČR), jako snad nejbrutálnější vyšetřovna nechvalně proslul tzv. hradčanský Domeček. StB užívala mnohé objekty také konspiračně, tak např. část břevnovského kláštera (malý nebo také Sartoriův konvent) využívala pod názvem „Montážní ústav“.

StB používala nezákonné metody jako bylo mučení, vynucování přiznání a aplikování drog. Po únoru 1948 se tyto praktiky staly naprosto běžnými a obecnými, notně podporovány sovětskými školiteli a pozorovateli. Byly hojně používány zejména při přípravě vykonstruovaných procesů proti politickým a ideovým odpůrcům komunismu či nespolehlivým občanům. Případy úmrtí nebo doživotního zmrzačení vyslychaných byly tolerovány, nebo dokonce považovány přímo za žádoucí. Po výslechu StB zemřeli například filozof Jan Patočka, Karel Lukas či kněz Josef Toufar.

V roce 1954 měla StB kolem 13 tisíc kmenových zaměstnanců, v polovině osmdesátých let registrovala 75 tisíc tajných spolupracovníků. Na počátku šedesátých let StB podle historiků evidovala a kontrolovala kvůli podezření z takzvané protistátní činnosti téměř 100 tisíc lidí. Na konci osmdesátých let měla vojenská kontrarozvědka 969 příslušníků, centrála 1575 agentů, 1292 důvěrníků. Krajské správy StB měly 7200 agentů, 7300 důvěrníků, využívaly 794 konspiračních a 538 propůjčených bytů.

V letech 1991-1992 byly přijaty dva lustrační zákony, které zakazovaly bývalým příslušníkům a agentům Státní bezpečnosti, členům Lidových milicí nebo vysoce postaveným komunistům účast v důležitých státních funkcích, u některých soudů nebo ve veřejnoprávních médiích. Zákon se nevztahoval na volené funkce. Někteří lidé kvůli lustračním zákonům museli svoje posty opustit nebo naopak některé funkce nezískali. Normy přinesly i řadu soudních sporů. Mnoho lidí se například cítilo poškozeno tím, že je Státní bezpečnost evidovala jako konfidenty údajně bez jejich vědomí. Některé soudní spory přetrvaly desítky let.

Po listopadu 1989 se na veřejnosti objevily první, neúplné, seznamy příslušníků a spolupracovníků StB, tzv. „Cibulkovy seznamy“. Reakce některých z těch, kteří byli v seznamech uvedeni, vyšly v knize Osočení, kde někteří tvrdí, že se do Cibulkových seznamů dostali neprávem, jiní vysvětlují okolnosti vzniku spolupráce. V seznamech byl například uveden spisovatel a režisér Ivan Vyskočil, který v roce 1977 odmítl podepsat Antichartu, a proti uvedení v seznamech jako spolupracovník StB se úspěšně bránil soudní cestou.

O více než desetiletí později, v březnu 2003, zveřejnilo Ministerstvo vnitra další, také neúplné seznamy. Ty jsou (zejména pokud jde o spolupracovníky) předmětem soudních sporů, které mají dosáhnout vymazání záznamů těch, kteří se cítí být zaneseni neoprávněně.

Tajný spolupracovník (zkratka TS): označení pro čl. i cizí státní příslušníky, kteří byli získáni k vědomé spolupráci. Důvody: Hmotné výhody (kupř: poukázky do obchodních domů, finance na výdaje (oblečení, západní alkohol atd.), lepší pracovní zařazení, přístup k zahraničním cestám atd.), ideové (boj za socialismus, mírové hnutí atd. důvody spolupráce většinou u cizinců), psychický nátlak-kompromitující materiály, demoralizace (dehonestace) jedince, vydírání atd. StB používala tajné spolupracovníky u všech svých útvarů: rozvědka, kontrarozvědka, ochranka, útvary sledování a zpravodajské techniky. U rozvědky existovaly kategorie TS jako agent (A), důvěrný styk (DS) a ideospolupracovník (IS). Spolupráce končila nejčastěji ze zdravotních důvodů či smrtí spolupracovníka, jeho emigrací, sesazením na nižší pozici atd. většinou podle kvality jeho spolupráce.

Informátor: spolupracovník StB menšího významu, dodával informace nepravidelně a spolupráce byla často nevědomá (resp. nebyl si vědom, že informace předává pracovníkovi StB, takový informátor poté ujednal tedy tzv. „kontakt“). Informátor jednal z různých pohnutek a byl u StB veden pod speciálním krycím jménem. Informátor byl označován také jako „zdroj“ či „pramen“. Informátoři byli často aktivní ve vojenském prostředí a v různých komunistických soustavách (SSM, Svazarm, KSČ atd.). Neměl žádné úkoly, žádné vedení a ke spolupráci se informátor oficiálně nezavázal.

Ideový spolupracovník (zkratka IS): Zcela nejnižší kategorie tajných spolupracovníků StB. IS působil v zahraničí, kam mohl oficiálně zajíždět, pracovat atd. Mnohdy byl jeho výjezd za hranice právě umožněn ziskem funkce IS. IS podávali pouze zprávy o aktivitách svých kolegů v zahraničí (různé kvality), informace ze svých zahraničních pracovišť či z ústavů a škol (např.: stážisté na výzkumných či postgraduálních stipendiích atd.) motivy byly u většiny pouze ideové. U StB byl IS a jeho svazek označen číslem, které začínalo č. 8 či 88.

Kandidát agenta (tajného spolupracovníka) (zkratka KA) a kandidát tajné spolupráce (zkratka KTS): jednalo se o jedince, kterého chtěla StB získat za tajného spolupracovníka, ale spolupracovníkem nebyl a ke spolupráci se nijak nezavázal. Na KTS byl ale veden osobní spis, který zahrnoval krycí jméno, registrační číslo atd. Ve spisu bylo uvedeno také zda je vhodný na určitou funkci, pro jaký obor, byla vložena dokumentace různých prověrek. Kandidát většinou o své evidenci jako KTS nevěděl, a pokud se mu příslušníci StB nepředstavili, nemusel ani tušit, že jedná s rozvědkou StB. K 30. červnu 1989 bylo evidováno 3816 spisů KTS, ještě v roce 1989 jich bylo ukončeno 1251 a 411 získáno ke spolupráci. Koncem roku 1989 byla většina svazku KTS zničena.

Důvěrný styk (zkratka DS): spolupracovník nižší kategorie než agent. Spolupráce nebyla utajována. Zpravidla cizí státní příslušník. DS byl ochoten předávat citlivé informace (špionáž) ale nezavázal se přímo ke spolupráci. Jednalo se především o diplomaty (předávání informací z různých registrů atd.) či obchodníky (průmyslová špionáž). DS nemusel být utajován, jelikož měl legální styky s ČSSR jako „diplomat“ či „obchodní zástupce“ atd. Důvody činnosti: Materiální odměna, zahrnovala zisk věcných darů (např.: broušené sklo, lovecké zbraně apod.), protislužba (např. osobní profit při obchodu s ČSSR), ideové důvody (boj za mír, socialismus, proti kapitalistickému systému vykořisťování a imperialismu, monopolům atd.) jiné (finanční, osobní atd.)

Důvěrník (zkratka D): ke spolupráci s StB se přímo nezavázal, neměl oficiálně krycí jméno (tedy neznal své krycí jméno, pod kterým byl evidován jeho svazek u rozvědky). Především předával informace z různých databází a registrů, ke kterým měl přístup v zaměstnání či jiné činnosti (SSM, Svazarm). Upozorňoval na protispolečenské jedince a chování, případy konspirace a špionáže v průmyslových podnicích či divadlech atd., staral se o sledování či fungování kupř. konspiračních bytů, konspirační skupiny, měl také na starosti různé protikomunistické provokace atd. „Děčko“ byl buď jedinec, který se měl později stát spolupracovníkem StB na vyšší pozici (kupř. Agent A), a proto byl v pozici D sledován a „testován“. „Děčko“ o svém styku s StB povětšinou vědělo, objevily se i případy nevědomého vedení jako „D“ ve spisu StB (normalizační herci a sportovci atd.).

Agent A (uváděno také jako „A“): tajný spolupracovník StB, který se ke spolupráci písemně nebo ústně zavázal. Agent A udržoval komunikaci (konspirační styk) s řídicím důstojníkem. Plnil rozličné úkoly specifikované podle jeho zařazení do určitých skupin, např.: „Volná mládež“, skupiny podle schopností, zaměstnání, podle charakteru jeho oboru, jazykových dovedností, talentu atd. Úkoly byly různého charakteru, převážně však informační, dokumentační či naopak dezinformační a rozkladné. Byl často honorován, ale pracoval i zcela zdarma s vidinou jisté výhodnosti spolupráce v budoucnosti.

Regionální osobnosti – březen

Alois Trauttmansdorff-Weinsberg – okresní hejtman, komoří, šlechtic, armádní důstojník, voják

05.03.1863 (Vídeň) – 10.03.1915 (Takczány, Maďarsko)

místa působení: Horšovský Týn, Obříství, Vídeň (Rakousko)

Pocházel z vedlejší hraběcí linie Trauttmansdorffů, která se oddělila od hlavní počátkem 19. století. Jeho otec Ferdinand (1825-1896) byl rakouským vyslancem u pruského dvora a za tuto diplomatickou misi obdržel řád Zlatého rouna a pruský řád Černého orla. Matka Marie Františka (1834-1909) pocházela z knížecí rodiny moravských Liechtensteinů. Alois byl nejstarším synem ze šesti dětí a po svém otci příštím majorátním pánem. Vyrůstal a vystudoval ve Vídni. Často pobýval na zámku v Obříství u Neratovic, který patřil rodině od roku 1847. Stal se státním úředníkem, okresním hejtmanem a c. k. komořím. Do 1. světové války narukoval dobrovolně k 5. regimentu zemských hulánů. Získal vysoké vyznamenání – záslužnou medaili Signum laudis s válečnou dekorací. Podle záznamů v matrice zemřel svobodný. Rodová linie pokračuje přes potomky jeho bratra Karla. Pohřben byl v Horšovském Týně, kde byly nejprve jeho ostatky 23. března 1915 uloženy v rodinné hrobce pod kostelem sv. Anny a někdy v listopadu převezeny do prostého měšťanského hrobu na horšovskotýnském hřbitově. Z jakých důvodů se tak stalo, archivy nevyprávějí.

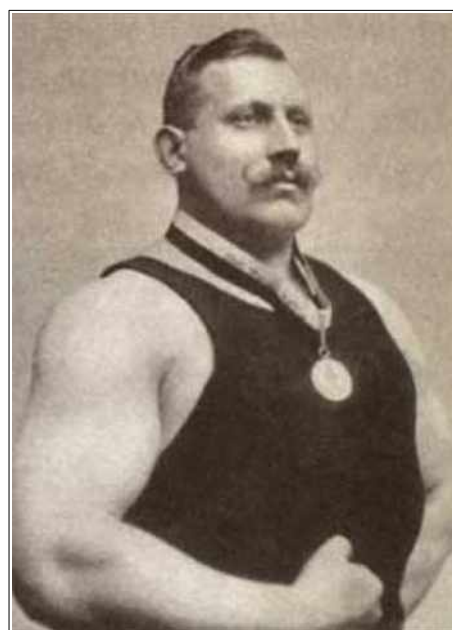
Bohunka z Rožmberka – šlechtična

17.03.1536 (Český Krumlov) – 16.11.1557 (Český Krumlov)

místo působení: Horšovský Týn

Druhá manželka Jana mladšího Popela z Lobkovic, nejvyššího purkrabího Českého království. Stala se macechou sedmi dětí, které měl Jan Popel s Annou z Bibrštejna. Svatba proběhla v lednu 1556 v Českém Krumlově, poté přesídlila do Horšovského Týna. Tam pobývala necelý rok. Při návštěvě Krumlova v roce 1557 se nakazila morem, zde také umírá. Pohřbena byla v Horšovském Týně.

Josef Steinbach – vzpěrač, kulturista, atlet, mistr světa, sportovec, hostinský

21.03.1879 (Horšov) – 15.01.1937 (Vídeň)

místa působení: Horšov, Horšovský Týn, Athény (Řecko), Vídeň (Rakousko)

Josef Steinbach je rodákem z Horšova, do školy chodil v Horšovském Týně, kde začal také sportovat. Svůj talent ale nemohl v tak malém městě uplatnit, a tak odešel do Vídně, kde byly v té době nejlepší podmínky. Věnoval se těžké atletice (dnes vzpírání a kulturistika), ve které úspěšně reprezentoval Rakousko-Uhersko. Vytvořil 35 světových rekordů, na mistrovství světa ve vzpírání získal zlatou medaili v roce 1914 v soutěži bez rozdílu vah a v roce 1905 zvítězil na mistrovství světa v Berlíně a v Duisburgu v těžké váze i bez rozdílu vah. Na Athénských olympijských mezihrách v roce 1906 vyhrál vzpírání obouruč a byl druhý ve vzpírání jednou rukou, s rakouským týmem v přetahování lanem obsadil čtvrté místo. Po athénských mezihrách se živil jako profesionální silák, později provozoval hostinec v Erdbergu (vídeňský obvod Landstraße). V roce 1924 hrál drobnou roli ve filmu Hanse Karla Breslauera Město bez Židů. Jeho syn Poldi Steinbach byl rakouským reprezentantem v boxu.

Egon Weissenbach – malíř, restaurátor, středoškolský profesor

30.03.1897 (Horšovský Týn) – 27.05.1966 (Víděň)

místa působení: Víděň, Horšovský Týn

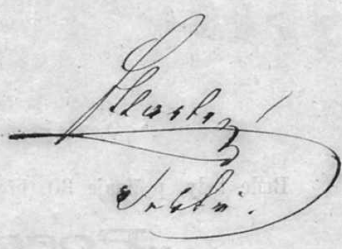
Jeden z nejlepších znalců freskové malby. Otec byl v Horšovském Týně soudním radou a později členem obecního zastupitelstva a sehrál významnou úlohu v místním společenském a kulturním životě. Rodina žila na náměstí v domě čp. 6. Egon studoval krátce gymnázium v Plzni, potom byl poslán do Teplic na odbornou školu pro umělecká řemesla a po jejím dokončení do Víděně na akademii. Již jako student čistil a opravoval oltářní obrazy ve vikariátním kostele sv. Apolináře i v kostele sv. Petra a Pavla. Namaloval dnes neexistující fresku s katolickým námětem na Branku pod horšovskotýnskou radnicí. Zaměřil se na záchranu významných malířských pokladů minulosti, mimo jiné na deskové malby z doby gotiky a renesance. Vypracoval také nové metody obnovy vzácných starých maleb za pomoci různých chemických přípravků. Svému oboru pak vyučoval na akademii ve Vídni.

Regionální události – březen

Zahájení vydávání týdeníku Posel od Čerchova – Domažlice, 30.03.1872

V únoru roku 1872 podal domažlický knihkupec a tiskař Jiří Prunar žádost na okresní hejtmanství o povolení vydávání týdeníku „pro zábavu a zprávy obecné a spolkové“. Žádosti bylo vyhověno, a tak mohlo dne 30. března téhož roku vyjít první číslo nového periodika nesoucího název „Posel od Čerchova“. Noviny určené zejména místnímu měšťanstvu vycházely každou sobotu až do roku 1941, přičemž tisk na ručním lisu probíhal přímo v Prunarově domažlické tiskárně.

PROGRAM POSILA OD ČERCHOVA.

Každá zajisté krajina chová v sobě zvláštnosti, od krajiny jiné se valně lišící, čím povstává rozmanitost zájmů a náhledů, které co do dobré jich stránky zdokonalovati, se zájmy ostatních sousedů v soulad uváděti a takto na všeobecné práci pokroku dle sil svých se sčastňovati do povinností občanstva vůbec a každého jednotlivce zvlášť nepopíratelně položeno jest.

A poněvadž nejvydatnější pákou takového všeobecně užitečného úsilí jest veřejný tisk, tedy jsme se na tom usnesli, zříditi zde orgán, kterýby úkol měl, vážným a důkladným způsobem pojednávatí o otázkách všeobecně užitečných a v občanstvu šířiti takto vědomí potřeb co den na něho nalahajících a poukazovati na prostředky jimiž by potřeby takové dosazeny býti mohly.

K této práci vede nás právě ta okolnost, že velké politické listy, jsouce určeny pro obecnstvo širší, nejsou sto pojednávatí důkladně o otázkách jen jednoho města a jeho vřkolí se týkajících, čímž, mnohé tužby nenajdou zaslouženého povšimnutí, ač jsou pro krajinu důležité, pro její rozvin neodkladné.

Pročež předstupujeme před etěné obecnstvo staroslavného města našeho a v dějinách vlasti proslulého vřkolí jeho, chtíce vydávati list pod názvem:

„Posel od Čerchova“

co politicko-, národo-hospodářský týdeník, kterýž má míti účel, přináseti obecnstvu důležité zprávy politické vůbec a naší krajiny se týkající zvlášť, pojednávatí o záležitostech živnostenských, průmyslových, obchodních a hospodářských, přináseti články k poznání města i krajiny co do země- a dějepisu, zprávy okresní, obecní i spolkové, jakož i zprávy o důležitých událostech v životě, umění, vědě a přírodě, vždy s hlavním ohledem na město a vřkolí naše, jakož i poměrům našim přiměřený feuilleton.

A jelikož chceme z listu toho učiniti orgán nejen snah našich v obci samé, nýbrž i celého k nám tihnoucího okolí, tož ochotně otevíráti budeme sloupee jeho všem zprávám z vřkolních měst a obcí nám zasláné, důvěřující se v ochotu veškerých národovců zdejších i vřkolních, že nás v díle tomto statně podporovati budou, činíce takto z listu našeho opravdový ohlas všeobecných tužeb občanstva, souvisících se samosprávou okresní i obecní, jakož i četných spolků zdejších i vřkolních.

Bude tedy, počínaje 30. březnem 1872 vycházeti

„Posel od Čerchova“

v stejném formátu a stejném tisku jako tento program, každou sobotu odpoledne ve 3 hodiny, a obnášeti bude předplatné

pro Domažlice:

čtvrtletně	80 kr.
půlletně	1 zl. 60 „
ročně	3 „ 20 „

poštovní zásilkou:

čtvrtletně	1 zl. 10 kr.
půlletně	2 „ 20 „
ročně	4 „ 40 „

Předplatiti lze na list náš u nížeapsaného.

A tak, nastupuje „POSEL OD ČERCHOVA“ pouť svou do vlastí českých a odporučuje se přízni obecnstva i veškerých, hojně v cizině bydlicích rodáků našich, snažiti se bude, aby důkladným a vážným pojednáváním otázek časových poskytl každému obraz snažení a pokroku obyvateľstva našeho a vřkoluhfo, přinášel vzdáleným milých zpráv z otčiny a takto se stal milým hostem a přítelem všeho zde bydlicfho, vřkoluhfo i za povoláním svým v cizině meškajřicfho čtenářstva našeho.

JIRÍ PRUNAR,

knihkupec, majitel knihtiskárny, co nakladatel a odpovědný redaktor.

V Domažlicích v březnu 1872.

Městská knihovna Horšovský Týn
Vás zve na přednášku

Zdeňka Procházky,

regionálního badatele:

Horšovskotýnsko

a jeho památky zpracované

v publikacích Nakladatelství Českého lesa

středa 6. března 2024 od 17 hodin

v knihovně Horšovský Týn

Nabídka knih k vypůjčení v naší knihovně

Adam ze Zbraslavi a případ královského levobočka - Hana Whitton

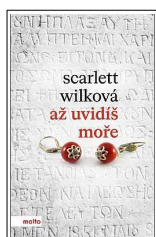
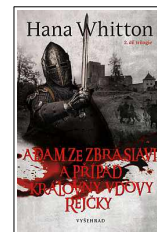
Adam ze Zbraslavi, řečený Pater, je důvěrníkem Václava III. a patří do královské družiny, která se však brzy stane terčem výtek pro nevázaný způsob života. V srpnu roku 1306 doprovází Václava na jeho osudné cestě do Olomouce, kde je mladý panovník zavražděn. Václav se však Adamovi stačí svěřit, že se stal otcem dcery Alžběty, kterou nehodlá zapřít, třebaže se přednedávnem oženil.

- historická detektivka, 213 strana

Adam ze Zbraslavi a případ královny vdovy Rejčky - Hana Whitton

Druhý díl ze série historických detektivek s mladým šlechticem v roli pátrače. Adama ze Zbraslavi čeká další složitý případ: odhalit původce zločinů, jež mají za cíl připravit Elišku Rejčku o život. Oslnivá a vlivná královna-vdova je trnem v oku celé řadě lidí. Je však motivem opravdu jen žárlivost a závist? Adam ze Zbraslavi se domnívá, že případ je mnohem složitější a že spáchané zločiny mají kořeny v dávné minulosti.

- historická detektivka, 227 stran

Až uvidíš moře - Scarlett Wilková

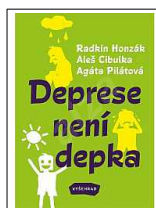
V roce 1948 přijalo Československo tisíce uprchlíků, kteří za dramatických okolností opustili občanskou válkou rozdělené Řecko. S první vlnou emigrantů přichází i desetiletá Sotiria – neumí česky, o svých rodičích nemá zprávy a neví, co s ní bude. Roky plynou a na pozadí jejího osudu se odvíjí rodinná sága plná tajemství a stesku po rodné zemi.

- společenský román, 421 stran

Černá smrt - Franck Thilliez

V roce 2008 záhadně zmizí sedmnáctiletá Julie a případ otřese celým horským městečkem, odkud dívka pochází. Nejhorší ovšem je, že se do vyšetřování musí pustit její vlastní otec, náčelník četnictva Gabriel Moscato. V zoufalém pátrání nastane zvrat, když se zmatený Gabriel jedné noci probudí v místním hotelu a za okny padají mrtvá ptačí těla. Záhy se na recepci dozvídá, že se píše rok 2020 a jeho dcera je pohřšována už přes dvanáct let...

- thriller, 444 stran

Deprese není depka - Radkin Honzák, Aleš Cibulka, Agáta Pilátová

Víc se usmívej, jdi se projít, pusť si film. Tyto rady možná zaberou na špatnou náladu, depresi ale nevyлéčí. Skutečná depresivní porucha je totiž mysl i tělo ochromující nemoc, kterou nepřelstíte vůlí. Kde jsou kořeny této choroby, jak se dá léčit a jak nemocnému můžou pomoci jeho blízcí? O tom pojednává populární psychiatr Radkin Honzák i řada známých osobností, které se nebojí svěřit s tím, jak deprese zasáhla do jejich života.

- psychologie a pedagogika, 217 stran

Jak nemít na pikniku o jeden sendvič míň - Hana Parkánová-Whitton

Řekne-li se v Anglii o někom, že má na pikniku o jeden sendvič míň, znamená to, že je do-tyčný excentrik, který to nemá v hlavě zcela v pořádku. Podobné rčení se jistě hodí na manželskou dvojici, která se přistěhuje do Kingstonu, malebné víscky nedaleko Oxfordu, kde už nějakou dobu žije Češka Hana se svým anglickým manželem Williamem.

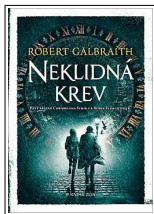
- autobiografické příběhy, 239 stran

Měli jsme štěstí - Georgia Hunter

Píše se rok 1939 a členové rodiny Kurcových se snaží vést normální život. Stíny války však zahalují i jejich město, a tak jsou nuceni rozprchnout se do různých koutů světa. Dramatický útek ze země, pracovní lágry i každodenní skrývání židovské identity – to vše Kurcovy čeká. I v beznadějných situacích však existuje něco silnějšího než nacistický teror: nezdolná vůle přežít a znovu se setkat s milovanou rodinou, až všechny tyto hrůzy skončí.

- historický román, 459 stran

Neklidná krev - Robert Galbraith

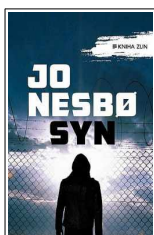
Soukromého detektiva Cormorana Strika osloví s prosbou o pomoc žena, jejíž matka před čtyřiceti lety zmizela za podivných okolností. I přes malou šanci na objasnění odloženého případu se Strike a jeho parťáčka Robin Ellacottová pouštějí do vyšetřování. Záhy pochopí, že před sebou mají d'ábelsky složitou záhadu související s tarotovými kartami, pochybnými svědky a psychopatickým sériovým vrahem.

- krimi, 973 stran

Přitažlivost planety Krypton - Jiří Mádl

Neobvyklý vztah Martina a Veroniky trvá s přestávkami několik let. Oba mladí lidé si dopisují ve virtuálním prostoru zvaném Planeta Krypton. Jejich příběh lemují témata jako hledání domova, budící se sexualita, láska a složité rodinné vztahy. Odvážné vysvlékání dětských šatů a cesta k dospělosti jsou vzrušující, ale náročné procesy a Martinovi i Veronice je komplikují jizvy z minulosti.

- milostný román, 302 stran

Syn - Jo Nesbø

Sonny je ideální vězeň. V moderní, přísně střežené věznici Staten se těší značné oblibě, neboť slouží ostatním vězňům jako zpovědník – naslouchá jejich přiznáním a uděluje jim rozehřešení. Šušká se o něm, že na sebe bere vinu za zločiny jiných a odpykává si jejich tresty výměnou za pravidelnou dodávku drog.

- thriller, 499 stran

Volající - J. D. Barker

Kontroverzní rozhlasová moderátorka Jordan Briggssová se vyškrábala na kariérní vrchol. Nekompromisní honba za úspěchem si však vybrala svou daň. Její manželství se rozpadlo, už roky nemluvila se svou matkou a kdyby neměla dceru Charlotte, byl by její osobní život v naprostých troskách. Ve svém pořadu si Jordan nebere servítky a city ostatních jsou jí ukradené. Na negativní reakce je zvyklá a nijak ji nepřekvapí, když se jeden z posluchačů rozhodne ohradit. Zdánlivě neškodná zábava se v živém vysílání, které má miliony posluchačů, rychle změnilo ve vražedné běsnění a oživilo stíny dávno pohřbené minulosti.

- thriller, 423 stran

Páté jablko - Lenka Chalupová

Rodinná sága, odehrávající se v Předmostí u Přerova. Anděla a Fabián Francovi vlastní v srdci úrodné Hané ovocný sad, mají kousek od kostela svaté Máří Magdalény obchod – a spousta plánů do budoucna. Skončila 2. světová válka, a oni se nadechují svobody. Chtějí pozvednout své sadařské řemeslo i kráček s ovocem, jenže synové Teodor a Eduard mají jiné představy... a ani doba takovým záměrům nepřeje.

- společenský román, 292 stran

Perfektní manželství - Jeneva Rose

Sarah Morganová je úspěšná a mocná právní zástupkyně ve Washingtonu D.C. Ve svých třiačtyřiceti letech je partnerkou ve firmě a její život vypadá přesně tak, jak si plánovala. To samé ovšem nelze říct o jejím manželovi Adamovi. Jako spisovatel se snaží, ale jeho kariéra se za příliš úspěšnou označit nedá. Vztah se Sarah ho začíná nudit, protože jeho manželka neustále pracuje.

- thriller, 319 stran

Prezidentka - Rudolf Havlík

Kateřina Čechová, historicky první česká prezidentka, má za sebou rok v úřadu. Je zahlcená prací, její svět se točí pouze kolem prezidentských povinností a její dcery. Na nic jiného nemá čas. Kéž by mohla někdy utéct na procházku a na skleničku do Starého města, tak jako dříve, kdy ji nikdo neznal. Jednoho dne se rozhodne, že si takový bláznivý výlet inkognito udělá a v dokonalém převleku se v noci potají vytratí z Hradu.

- román pro ženy, 207 stran

Přestaň se bát - Iveta Svobodová

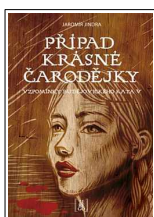
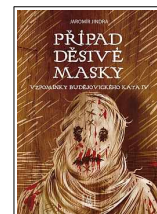
Vyšetřovatel Luboš Neumann se v detektivkách Ivety Svobodové jako policajt narodil a jako policajt v nich už zůstane. Je hlučný, osobitý, nenechá se od případu vyšachovat, dává přednost faktům a logice před dojmy a povrchním míněním. Je to empatický hrdina, dobře komunikuje s lidmi a má kolem sebe spolehlivé přátele. Kniha obsahuje tři napínavé novely.

- krimi, 377 stran

Případ děsivé masky - Jaromír Jindra

Na zasedání budějovické městské rady pod vedením váženého purkmistra Floriána Kudrny se mělo toho dne jednat o rozšíření staré budovy radnice zakoupením vedlejšího měšťanského domu. Ne všichni radní ale s takovým nápadem souhlasili, schylovalo se k velké hádce, kterou však náhle přerušil přízrak umrlce, mířícího s nožem v ruce k purkmistrovu stolu. Nastává strašlivý zmatek a na zemi se ocitne v krvi oběť muže skrývajícího tvář pod maskou.

- historická detektivka, 296 stran

Případ krásné čarodějky - Jaromír Jindra

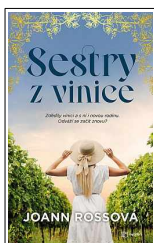
Děj autor umístil do roku 1645, do časů konce třicetileté války, která naštěstí do osudů obyvatel malebného jihočeského města nezasáhla. Lidé jsou tu však přesto vyděšeni násilnou smrtí. Na smetišti za městskými hradbami se objevila pohozená mrtvola muže bez šatů a bez tváře. Zdá se nemožné najít pachatele hrůzného činu, když nikdo neví, kdo je obětí.

- historická detektivka, 320 stran

Sedmý hřích se trestá smrtí - Hana Whitton

Rosamund je urozená dívka, která se seznámila s králem Jindřichem II. při jedné z jeho návštěv ve Walesu. Jindřicha její půvab okouzli a jejich romantická láska brzy přerostla ve vášnivý, trvalý milostný vztah. Jindřichova manželka královna Eleanor Akvitánská pozoruje vývoj událostí s rostoucí žárlivostí, ale i s obavami.

- historická detektivka, 166 stran

Sestry z vinice - JoAnn Ross

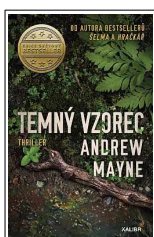
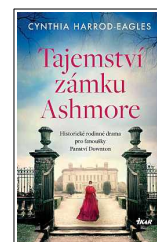
Válečný fotograf Jackson Swann se účastnil mnoha konfliktů – a když zemřel, jeden za sebou také zanechal. Jackson měl tři dcery, každou s jinou matkou, a ty teď zjistily, že po něm zdědily nejen podíl na vinici, ale především novou rodinu. Poté, co sestry zdráhavě dorazí na vinici, jsou okouzleny matriarchou rodu Swannových i okolním prostředím. Podaří se jim ale najít společnou řeč a odhalit rodinnou historii, která může změnit jejich život?

- román pro ženy, 374 stran

Tajemství zámku Ashmore - Cynthia Harrod-Eagles

První kniha z nové série od autorky úspěšné dynastie Morlandů se odehrává na samém počátku 20. století v jižní Anglii na svazích malebného údolí řeky Ash, s majestátní budovou zámku, jemuž místní lidé stále ještě říkají hrad a kde sídlí několikátá generace váženého hraběcího rodu Staintonových. Historie rodiny a jejich služebnictva začíná tragickou smrtí lorda Staintona na lovu, po níž se musí ujmout titulu a rodinného majetku nejstarší syn Giles.

- román pro ženy, 487 stran

Temný vzorec - Andrew Mayne

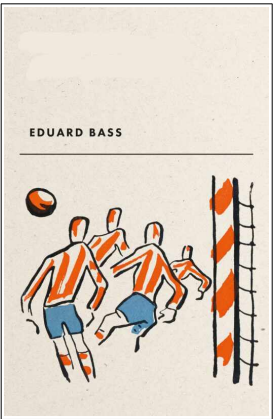
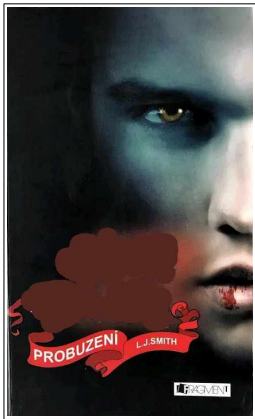
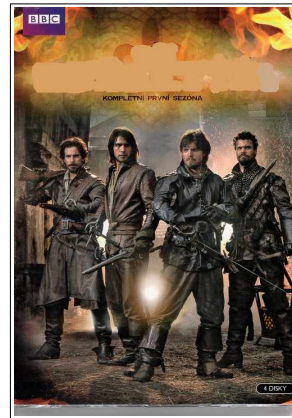
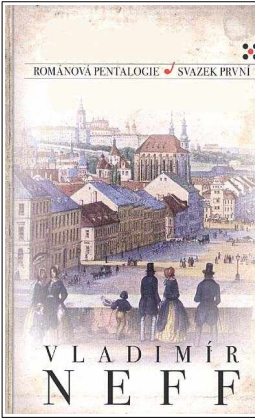
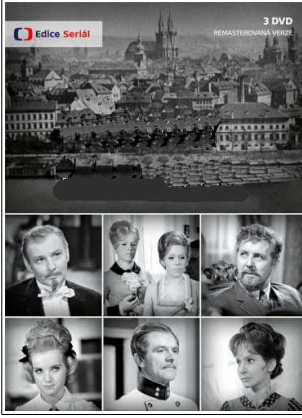
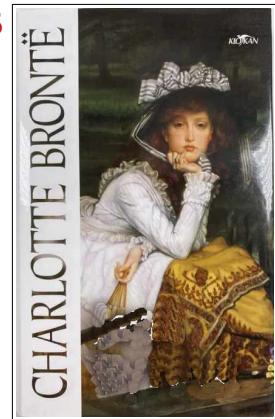
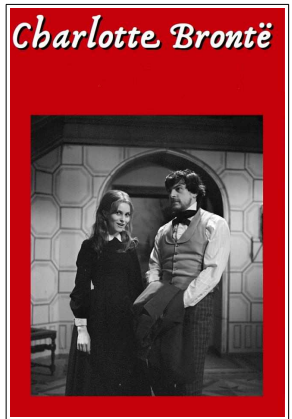
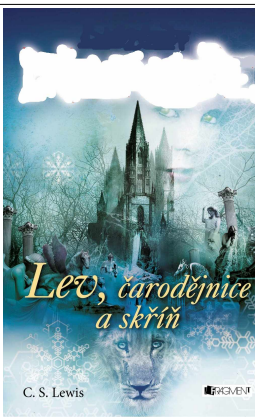
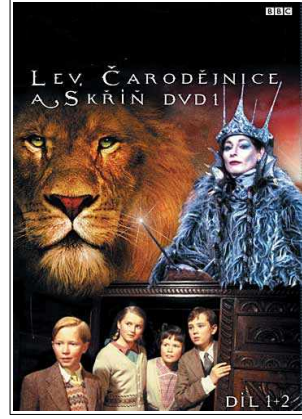

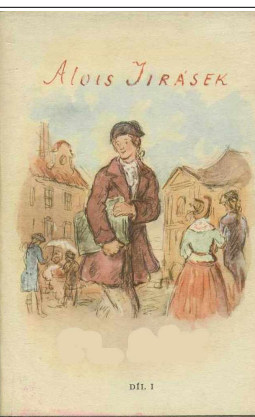
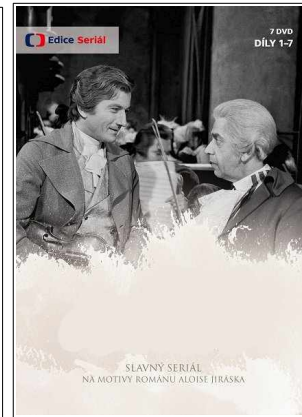
Doktor Theo Cray je proslulý tím, že za použití matematických metod dokáže vypátrat sériové vrahy. Jenže pak je vystaven působení patogenu, který ovlivňuje mozkovou činnost. Vědomí, že má v těle virus, který z něj může udělat zabijáka, mu zničí pověst a on začne pochybovat o vlastní přičetnosti. Aby zachránil nevinné životy i sám sebe, sleduje každé nové vodítko v případě vyšinuté zdravotní sestry, přestože pomalu ztrácí kontakt s realitou.

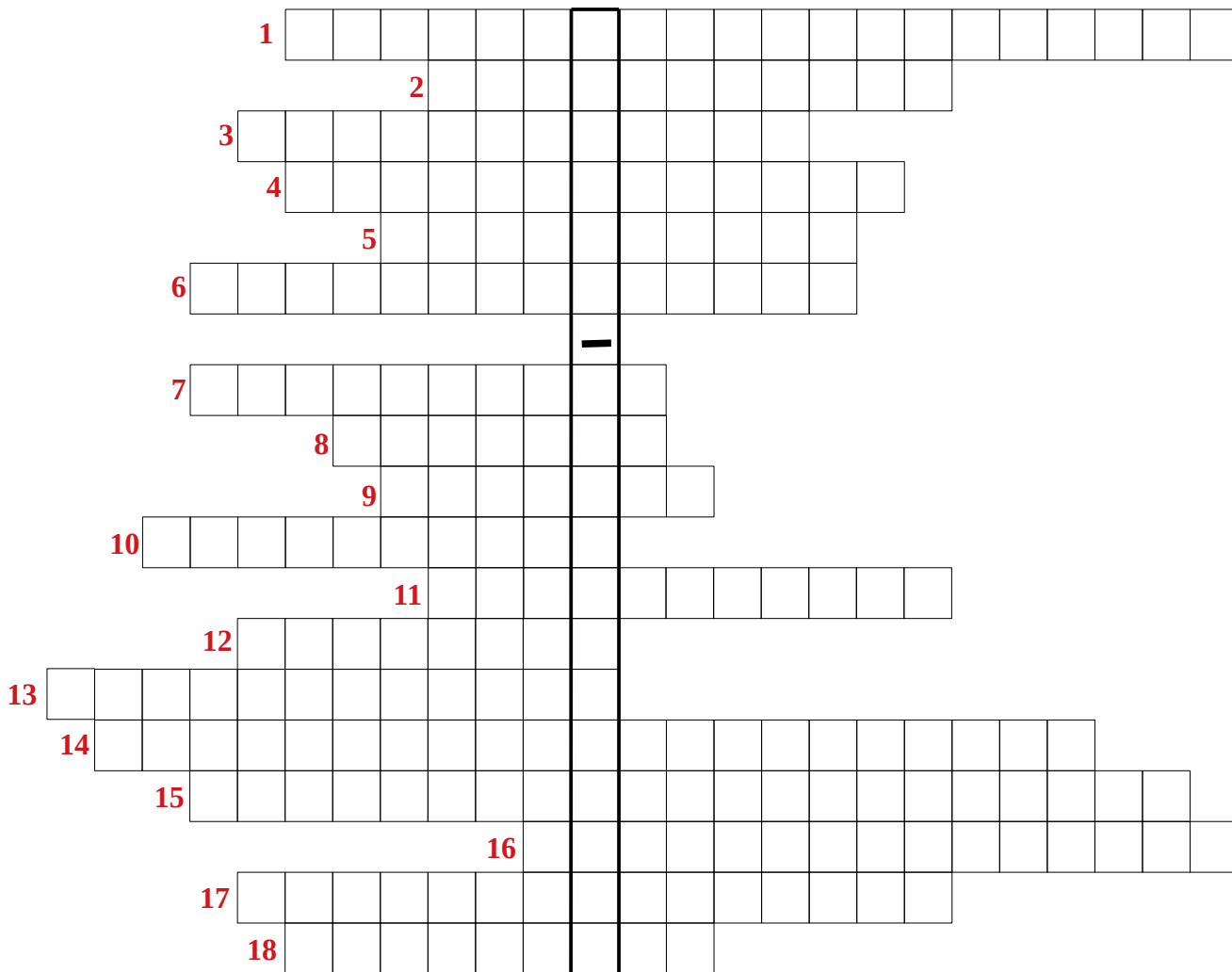
- thriller, 301 stran

Křížovka

Na obrázcích je vždy obal knihy a plakát stejnojmenného seriálu, či minisérii. Název zapište do křížovky, kde vám vyjde tajenka. Pro tečku, čárku a speciální znak jsou samostatná políčka. CH zapisujte jako C a H.

Všechny uvedené knižní tituly si samozřejmě můžete zapůjčit v naší knihovně.

1			2		
3			4		
5			6		
7			8		

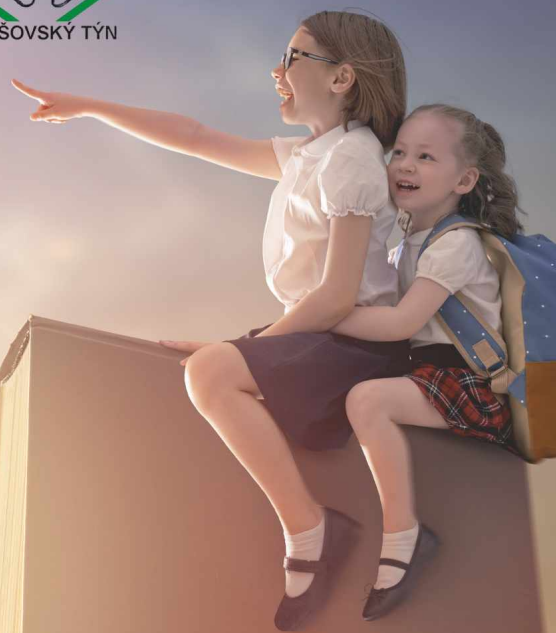
Březen měsíc čtenářů 2024

Amnestie pro dlužníky

Pokud v březnu vrátíte půjčené knihy, u kterých jste překročili výpůjční dobu, bude Vám prominuta částka za upomínky.

**Pro nové čtenáře dárek
a registrace na rok zdarma**

Historie domů v Horšovském Týně – dolní část náměstí Republiky

1939

31. leden 2024

"Kámoš mi říkal, že by chtěl čtečku, která se nikdy nevybije. Víte, moc se o tom neví, ale ono to existuje, říká se tomu kniha."

Městská knihovna
náměstí Republiky 102
346 01 Horšovský Týn
telefon: 379 422 572
mobil: 731 614 064
e-mail: knihovna@htyn.cz
knihovnaht@seznam.cz
<https://knihovnahorsovskytyn.webk.cz>

půjčovní doba:

Po	9:00 – 12:00	13:00 – 18:00
Út	zavřeno	
St	9:00 – 12:00	13:00 – 17:00
Čt	9:00 – 12:00	13:00 – 17:00
Pá	9:00 – 12:00	13:00 – 15:00